

Jaarverslag Stichting MEERGroen 2025

Totempaal van de Lincolnpark buurttuin als symbool van onze gezamenlijke inzet

Jaarverslag Stichting MEERGroen 2025

Inhoudsopgave

	blz
1 Doel en werkwijze	2
2 Het jaar in vogelvlucht	3
2.1: Bestuurlijke ontwikkelingen	3
2.2: Draagvlak, prijzen en financiën	3
2.3: Lincolnpark buurttuin	4
2.4: New Terra	4
2.5: Meerbomen.nu campagne ook internationaal	5
2.6: Bloemenweides	5
3 Organisatie	5
3.1: Bestuur	7
3.2: Professionele staf	7
3.3: Deelnemers/Kerngroep	8
3.4: Partners	9
4 Ontwikkeling deelname	10
5 Financiën	11
5.1: Geld ligt op straat	11
5.2: Front en back office	12
Bijlage 1: Werkzaamheden inhoudelijk	13
Tabel 1: Projectenoverzicht 2024	14
1 Organisatie	13
2 Natuurmarketing	15
3 Beheerprojecten	19
3.1 Haarlemmermeer	19
3.2 Kaageiland	28
3.3 Heemstede	28
3.3 Teylingen	32
4 Meerbomen.nu	36
5 Bouwprojecten	40
6 Stadslandbouw	41
7 Educatie	48

Dit is het inhoudelijke jaarverslag. Het financiële jaarverslag wordt apart opgemaakt.

Hoofdstuk 1. Doel en werkwijze

Stichting MEERGroen is officieel opgericht in september 2011, maar verschillende projecten zijn al tussen 1998 en 2009 geïnitieerd. Dit is het 14^e jaarverslag. Alle jaarverslagen staan op de website onder <https://stichtingmeergroen.nl/over-ons> bij algemene gegevens.

Vanuit de zorg over wel 30 ernstige crisis zoals biodiversiteit en klimaat is de missie van MEERGroen dat willen we laten zien hoe leuk en belangrijk ecologie is en dat we alles kunnen bereiken als mensheid als we dat maar willen en niet achter excuses wegduiken. Dat kun je niet van iedereen verwachten en daarom is maar 1-3 % onze doelgroep. In Nederland alleen gaat het om bijna een half miljoen mensen, in Europa een paar tientallen miljoenen en wereldwijd een paar 100 miljoen. Daarmee willen we een maatschappelijke factor van belang worden om deze topprioriteit effectief aan te pakken. Want zonder leefbare (klimaat)condities heb je niets aan goede jeugdzorg, onderwijs, sport, etc.

Hoofdstuk 2: Het jaar 2025 in vogelvlucht

Onderstaand noemen we de meest in het oog springende ontwikkelingen van dit jaar. Een compleet overzicht staat in bijlage 1 met een rapportage over alle projecten:

- 2.1: Bestuurlijke ontwikkelingen
- 2.2: Draagvlak, prijzen en financiën
- 2.3: Lincolnpark buurttuin
- 2.4: New Terra
- 2.5: Meerbomen.nu campagne ook internationaal
- 2.6: Bloemenweides

2.1: Bestuurlijke ontwikkelingen

2025 was bestuurlijk het meest comfortabele jaar sinds de oprichting in 2011. Veel bestuurders zijn van het besturen op afstand. Maar wij zijn een hands-on organisatie. De ploeg van 5 die in 2024 gevormd werd begreep dat en dat heeft de organisatie goed opgepakt, zoals uit de rest van dit jaar verslag mag blijken. Eind 2025 trad er nog een 6^e bestuurslid aan: Marjon van der Waart. Naast de mannenploeg bestaande uit Franke van der Laan, Mario Elshout, Grant Holton, Bart van Ulden en Frank Knol is zij als vrouw een extra aanwinst.

2.2: Draagvlak, prijzen en financiën

In een samenleving die draait om de mens, geld, groei en techniek is natuur en ecologie meestal een ondergeschoven kindje. Dat de mens onderdeel is van het grotere geheel van een ecosysteem en dat dat wel op 30 – 40 manieren structureel bedreigd wordt door de manier waarop onze samenleving functioneert is een boodschap die wel met de mond beleden wordt, maar niet in praktijk gebracht wordt. Het vereist dus een lange adem om die boodschap op de kaart te zetten en hoe het kan. MEERGroen doet dat door niet te klagen of te protesteren, maar door te laten zien hoe het wel en leuker kan. Dat doen we nu al een jaar of 20 (ook in de aanloop naar de oprichting). Die lange adem levert steeds meer effect en draagvlak op. In 2024 kregen we al een prijs van 'het establishment' van de Haarlemmermeer (De Share Meets prijs), een nieuwe uitvalsbasis en de meerbomen.nu campagne breidt uit naar steeds meer projecten en landen. Dit jaar kwam daar een Europese samenwerking van de grond samen met ERC (Eco Restoration Communities) in Ierland, Frankrijk, Italië, Spanje en Nederland.

Ook merken we het aan de populariteit van onze projecten met het bedrijfsleven in de vorm van team building of Corporate Social Responsibility (CSR) dagen. Dit jaar kwamen er zonder moeite te doen wel 45 bedrijven, scholen en instellingen met groepen tussen de 10 en 150 mensen langs om de handen uit de mouwen te steken. Met zulke groepen kunnen we heel wat werk aan. Gemiddeld is dat een externe groep

bijna 1 keer per week. Dat neemt niet weg dat we op de andere 300 werkdagen in het jaar met onze eigen reguliere mensen met 3- 10 mensen werken. Dus er is beslist nog ruimte elke week voor meer groepen. Niet alleen aan extra handen merken we dat steeds meer draagvlak komt. Ook financieel begint het zijn vruchten af te werpen. 30 % van de inkomsten kwam dit jaar van donaties en prijzen en ook het aantal beheercontracten zat in de lift. Met een omzet van €170.000 zaten we zo ruim in onze jas dat we ons een paar extra uitgaven en investeringen konden permitteren die zich hopelijk weer verder uitbetalen. Zo hebben we ons ingekocht in een landelijk SBS6 tv programma Bouwen aan de Toekomst voor meer dan €10.000 in de hoop dat dat veel nieuwe vrijwilligers voor MEERGroen en de meerbomen campagne oplevert. Die uitzendingen zijn in 2026. Ook gaan we investeren in een tweede betaalde kracht, is er ruimte voor reiskostenvergoeding, een nieuwe MEERGroen zomer- en winteroutfit en nieuw gereedschap.

2.3 Lincolnpark Buurttuin

Sinds maart 2023 zijn we aan het bouwen aan de 1 ha Lincolnpark buurttuin als uitvalsbasis voor alle projecten. In 2025 zijn er weer grote stappen gezet in het operationeel maken van de hele infrastructuur. Dit jaar kregen we eindelijk de stroom-, drinkwater-, tuinwater- en de riolering op orde. Voor de steeds grotere groenteproductie hebben we een koelcel geïnstalleerd. In mei is de tuin officieel geopend met de oprichting van een totempaal van 16 m hoog met statements waar we met de wijk en de gemeente voor staan (zie voorpagina).

De buurttuin als thuisbasis voor de wijk en de wijde omgeving kreeg steeds meer vorm met de wekelijkse meergroente winkel en maandelijkse evenementen zoals pizza, Mandela dag en curry feesten en nationale dagen zoals NLDoet, Fête de la nature, burendag, boomuitdeeldagen etc.. Steeds meer mensen en organisaties weten de tuin te vinden. Ook met de Rietveldschool (in de wijk) en het Haarlemmermeerlyceum (Tudorpark buurwijk) zijn verbindingen en programma's geïnitieerd en met de Meerkerk burens is een letterlijke doorbraak gerealiseerd waar we beiden van profiteren.

Dat onze placemakingactiviteiten aanspreken blijkt ook uit het regelmatige contact met allerlei gemeente geledingen (communicatie, Lincolnparkproject organisatie) en bedrijven die betrokken zijn bij de invulling van de rest van de wijk. Zo hopen we ecologisch beheer en sociale cohesie in de wijk te verankeren.

2.4: New Terra

Veel ontwikkelingen waren er ook op het 3 ha grote New Terra terrein, onderdeel van Schiphol Trade Park (STP). De bestaande bloemenweides van 1,5 ha is uitgebreid met een windsingel/Zeeuwse haag en grote takkenrillen (als schuilplaats voor kleine dieren en vogels). De verticale tuin van 100m³ is klaargekomen. Beide hebben uitbundig gebloeid en zijn voorzien van een druivenpergola en een amfitheater voor buitenlessen en bijeenkomsten. Naast het bestaande hazelnotenbos is er een fruittuin, een groentetuin en een kruidentuin gerealiseerd van elk 800m². Er is ook een kas met een teeltdeel en een sociale ruimte gerealiseerd, waar voor de buurt- en bedrijvenbetrokkenheid wekelijks happy hours met een groente markt als trekpleister tot ontwikkeling zijn gekomen. New Terra was ook de plek waar veel grote werkdagen met gemeente, provincie en bedrijven plaatsvonden vanwege de strategische ligging, de infrastructuur (en het vele werkpotentieel).

De verticale tuin is een blikvanger op de New Terra bloemenweide

2.5: Meerbomen.nu campagne ook internationaal

Urgenda en MEERGroen werken sinds 2020 samen in de meerbomen.nu campagne. MEERGroen staat voor het ecologisch beheer en ecologie op hetzelfde niveau van importantie krijgen als economie. Van alle projecten die MEERGroen doet heeft de meerbomen.nu campagne verreweg de meest impact: bloemenweides en biologische groente vinden de mensen en de instituties 'wel leuk', maar het zijn ondergeschoven onderwerpen in vergelijking met bouwen, techniek, en economische groei. De meerbomen campagne haakt daarom aan op de groeiende zorg over klimaat. Het is inmiddels duidelijk dat de klimaatverandering sneller gaat dan de energietransitie. De meerbomen campagne staat voor een aanpak om met de natuur mee te werken om de verloren 50 jaar terug te winnen door CO2 vast te leggen door miljarden vrijwel gratis boompjes uit de natuur beschikbaar te maken voor extra bos, waardoor de energietransitie een kans krijgt.

Inmiddels doen er in december 2025 37000 mensen mee en zijn er al bijna 3 miljoen bomen verzameld en geplaat op 17.000 projecten in Nederland. Van de ruim 500.000 boompjes die er in seizoen 2024/2025 beschikbaar kwamen deed MEERGroen er 151.000 en van de 300.000 boompjes van november/december 2025 nam MEERGroen er 80.000 voor zijn rekening. Inmiddels runnen en/of vullen we 6 bomenhubs, waaronder drie nieuwe op Lincolnpark en in Heemstede en Noordwijkerhout. Ook internationaal zijn we actief in een partnerschap met ERC in Ierland, Frankrijk, Spanje, Italië en Nederland. In 2025 kwam dat door het EU Erasmus programma gefinancierde project goed op gang en hielden we theorie- en praktijksessies in Zuid Spanje in februari en in oktober in Zuid Italië.

2.6: Bloemenweides

Ook in het beheer van onze 20 ha bloemenweides kregen we last van de klimaatverandering. De jaren 2021 tm2024 waren extreem nat in de periode dat de bloemenweide gemaaid, gehooïd en gefreesd moesten worden. Het maaien lukte meestal nog wel, maar dan gingen de sluizen van de hemel open en kon door de nattigheid het hooi niet meer afgevoerd worden, laat staan dat de meestal eenjarige bloemenweides weer los gefreesd konden worden. Daardoor was het grootste deel van de bloemenweides vergrast en konden de bloeiende soorten er niet meer doorheen komen. Dit probleem werd nog verergerd doordat het hooien en frezen last had van de aardappelooïst, waarvoor de aannemer zelfde machines en mensen nodig had. In 2025 hebben we een grote inhaaloperatie uitgevoerd. Een extra voordeel was dat de regens dit jaar grotendeels uitbleven en met onze aannemer RVR hebben we andere afspraken gemaakt. Verder hebben er zelf €10.000 euro extra en 90 kilo zelf gewonnen bloemenzaad (ook een waarde van

€20.000) ingestopt. Dat kon door de relatief gunstige financiële situatie. Daarmee hebben we de ergste 8 ha vergraste weides opnieuw ingezaaid en een stuk of 10 nieuwe kleinere en grotere bloemenweides kunnen realiseren: 2 in Heemstede, 3 in Hoofddorp en een stuk of 4 op verschillende begraafplaatsen. Zo is de oppervlakte nu ruim 26 ha. Ook hebben we de soortenmix aangepast. Naast eenjarige soorten (klaprozen, kamille, gele ganzenbloem, korenbloem, etc) hebben we tweejarige soorten (toorts, gele kamille, teunisbloem e.d.) en meerjarige soorten (boerenwormkruid, margriet, knoopkruid, zeepkruid b.v.) ingezaaid. In totaal een mix van 80 verschillende soorten. De eenjarige soorten bloeien het eerste en tweede jaar en daarna nemen de tweejarige en meerjarige soorten het over, dus hoeft er niet of minder gefreesd te worden. Alleen gehoid.

De meest fotogenieke bloemenweide, die van januari (sneuwklokjes) tot december bloeit hebben we rond het Delta kantoor op Park 2020 aangelegd op de plek van 500 tegels (Fotoserie onder)

Jaarrond bloei van januari tot december

Hoofdstuk 3 Organisatie

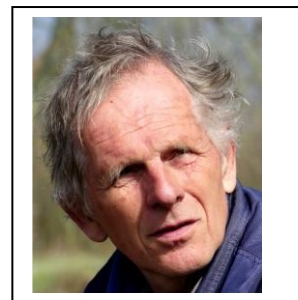
Op bestuurlijk en organisatorisch vlak was 2025 een goed jaar. Het eind 2024 aangetreden nieuwe bestuur van 5 personen kwam op stoom en er trad eind 2025 nog een zesde bestuurslid aan (zie onderstaand). De organisatie is opgebouwd uit verschillende schillen: Het bestuur, de professionele staf, een kerngroep van 20 mensen die mee organiseert, een redelijk vaste groep van ca 150 vrijwilligers, die wekelijks of maandelijks werkt en een grote groep van mensen die via stage of bedrijvendagen 1 of een paar keer helpen. Dat waren er dit jaar ruim 1350.

3.1 Bestuur

De doelen en ambities van MEERGroen zijn niet gering. Daarbij past een actief bestuur met een groot netwerk, slagkracht en fondsenwerfcapaciteiten. Na jaren waar het daarmee op een of meer vlakken niet lekker liep is er eind 2024 een bestuur gevormd die de uitdagingen oppakte. Dat bestuur bestond in 2025 uit de volgende personen:

Franke van der Laan.

Zittend Directeur/bestuurder/voorzitter/oprichter: woont in Hoofddorp. Ecoloog en remote sensing expert (ecologische input in planning- en beslissystemen). Na een internationale carrière bij de VN, NLR research, marketing manager Amerikaanse ICT multinational, en veranderingsmanagement in de Patatindustrie ging hij in 2005 (teleurgesteld en vastbesloten) van top-down naar bottom-up om ecologie op de kaart te zetten. Hij is de vliegende kiep en aanjager in alle projecten.

Mario Elswout:

Algemeen lid: woont in Nieuw Vennep.

Mario is al 4 jaar bijna dagelijks betrokken bij allerlei MEERGroen projecten en de meebomen.nu campagne. Naast de meebomen ICT en als bomenhubmanager is hij en is hij aanspreekpunt en coördinator van de Lincolnparkbuurttuin.

Frank Knol

Algemeen lid: woont in Aalsmeer.

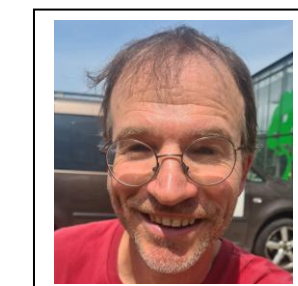
Frank heeft bestuurlijke ervaring opgedaan bij de Herenboerenorganisatie in Leimuiden (23 ha/ 250 leden). Dat is een biologische voedselcoöperatie met veel overeenkomende doelen en ambities. Frank werkte 3 jaar mee aan het ZeilFort project en de meebomenactie. En is nauw betrokken bij technische projecten en de kas Rijsenhout.

Bart van Ulden

Algemeen lid: woont in Amsterdam.

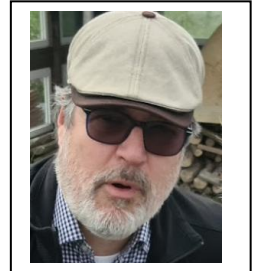
Bart was scheikundeleraar, maar wil directer bijdragen aan het spanningsveld tussen de samenleving en het ecosysteem. Hij is ook actief bij Eco Restoration Communities in Spanje en bij de meebomen.nu campagne in de regio.

Grant Holton

Algemeen lid: woont in Hoofddorp.

Grant komt uit Zuid Afrika en heeft een internationale achtergrond in duurzame 'business development'. Grant is al een jaar of 5 actief bij MEERGroen en meerbomen.nu en stond mede aan de wieg van de uitbreiding richting Engeland, Ierland en de daaruit voortvloeiende ERC projecten in Frankrijk Italië en Spanje.

Marjon van der Waart

Eind 2025 trad een 6^e bestuurslid aan: Marjon van der Waart. Zij woont in Vijfhuizen en werkt in de ziekenhuiswereld. Marjon is aangehaakt via de meerbomen campagne maar werd al snel actief in meerdere projecten en trad eind 2025 na een kennismakingsperiode toe tot het bestuur. In 2026 kiest ze haar focus in het bestuur.

3.2: Professionele staf

Maxime Weidema was van 2023 tm mei 2025 betrokken bij vooral community building binnen MEERGroen. In 2025 heeft ze een carrièrestap naar het NMCX en Urgenda gezet. Bij Urgenda als coördinator van de meerbomen campagne in Noord-Holland. Via die functies hebben we nog steeds een nauwe samenwerking.

Xingyu Li Ter vervanging van Maxime gaat medio 2026 Xinyu Li deze positie vervullen. Zij is zich in 2025 al aan het inwerken. Xinyu is afgestudeerd in biologie, maar in de ICT en de bankwereld verzeild geraakt. Bij MEERGroen vindt ze haar passie voor biologie en in combinatie met maatschappelijke betrokkenheid terug.

3.3. Deelnemers/Kerngroep

Het kernteam van 20 mensen dat zich op allerlei ook zelfstandig manieren in zet, mag zeker niet onvermeld blijven in een jaarverslag:

Meermond team: 20 mensen die wekelijks werken op vrijdag met als coördinatiegroep bestaande uit Eric Jagtman, Jan Terwel en Theo Voorn.

Het Lincolnparkeet team: een groep van ruim 15 mensen met een coördinatiegroep bestaande uit, Mario Elswout, Aideen O'Rourke, Grant Holton, Sander Rijnsaardt, John van Loon, Ilse van der Veen, Dick de Reus en anderen. Voor beheer, educatie, evenementen en techniek.

MEERGroentewinkel met groente abonnement in Lincolnpark (John van Loon, Riet, Aideen O'Rourke, Grant Holton, Ronald, Dirk Metselaar).

Aideen O'Rourke: vormgeving en ontwerp flyers.

Remi van der Laan, Aideen O'Rourke: website beheren/website vernieuwing.

Grant Holton: nationale en internationale business development en netwerken.

Mieke van Leeuwen: communicatie, projecten Noord- en Zuid Holland.

Frank Knol: coördinator Kas Rijsenhout.

Adri Huiberts: irrigatie, materiaalbeheer,

Adri Huiberts en Wen Goossens: Bouw en onderhoud van insectenhôtels, nestkasten, etc.

Mario Elshout: Coördinator Lincolnpark buurt tuin, Bomenplanner voor MEERGroen input en bomenhub manager.

Jeroen Doesburg: was van 2018 tot april 2025 coördinator Jansoniusterrein, maar is verhuisd in 2025.

Joop van der Pol: coördinator Houtwijkerveld sinds 2009.

Frank Ross: Nanninga tuin sinds 2013.

3.4: Partners

MEERGroen werkt het liefst zonder formele ballast samen ter wederzijds en maatschappelijk voordeel. Van niet te onderschatten belang is het draagvlak wat de samenwerking met Urgenda in de Meerbomen.nu campagne heeft opgeleverd. Deze Meerbomen.nu campagne opent overal deuren en samenwerkingsmogelijkheden.

Landgoed The Fig Tree (oftewel de 10.000 m² kas in Rijsenhout) is één van onze grootste groenteteeltlocaties geworden, een aanwinst is gebleken voor een jaarrond MEERGroen programma mede dank zij de gastvrijheid van de eigenaren Richard Kortenoeven en zijn ouders Gerda en Kees Kortenoeven. Ook de samenwerking met loonwerkbedrijf RVR (sinds 2007) is veel meer geworden dan het inhuren van machines voor bloemenweidebeheer. In 2025 hebben we weer veel gebruik gemaakt van de synergie van het werken met hand van MEERGroen en het machine werk om grote oppervlaktes, totem palen en volumes te kunnen beheren en verwerken. Met name in het beheer van bloemenweides en groente tuinen.

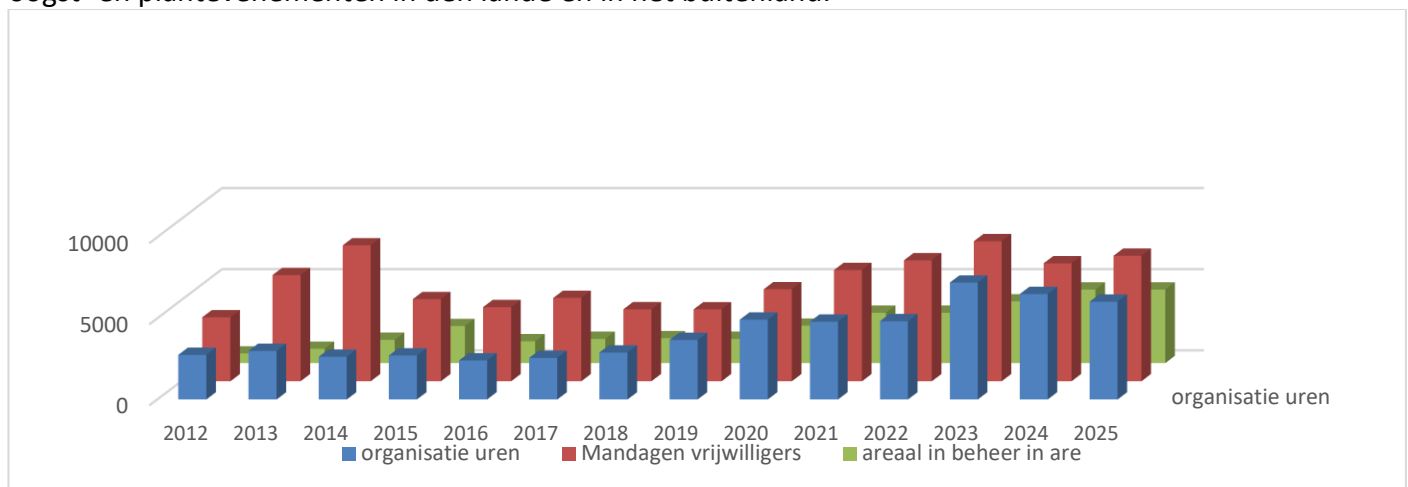
In totaal werden in 2025 door 1531 verschillende mensen (was 1.230 in 2024) ruim 7800 mensdagen aan werk verzet (was 7200 in 2024), op ruim 450 ha in 74 verschillende projecten. Naast de regionale projecten die we jaarrond uitvoeren, is het aantal mensen en terreinen waar we via Meerbomen.nu ook aan werken sterk aan het groeien. Daar doen op 31 december 37.000 mensen in Nederland (was 25.000 op 31-12-2024) aan mee. Daar boven opkomen nog 200 mensen in Frankrijk en een nog onbekend aantal in België, Duitsland, Engeland, Schotland, Ierland, Italië en Spanje.

Hoofdstuk 4: Ontwikkeling deelname

Het MEERGroen burgerparticipatiemodel is zo breed en flexibel mogelijk opgezet in het aanbod van werk, zodat bijna iedereen een onderwerp of een activiteit van zijn/haar gading kan vinden. Dat is anders dan bij veel andere natuurorganisaties die zich verenigen om een park, een tuin of één activiteit. MEERGroen is sterk naar buiten gericht om zoveel mogelijke mensen te mobiliseren. Om dat zo min mogelijk beperkingen op te leggen kan er op 7 dagen per week jaarrond meegedaan worden aan 74 verschillende projecten die elk weer tientallen soorten klussen omvatten van extreem licht tot behoorlijk fysiek. Er is de vrijheid om je te verbinden aan 1 project, mee te doen aan meerdere projecten en om mee te doen op 1 dag.

In dat model hebben zich ca 150 mensen gevonden. Met 150 mensen krijg je echter nooit ruim 450 ha beheerd. Daarom hebben we ook contracten met bedrijven die machinewerk doen en staan we sterk open voor stage-groepen en bedrijven op teambuilding en voor CSR (Corporate Social Responsibility) dagen, voor taakstraffers van Justitie en statushouders via het COA (Centraal Opvang Asielzoekers). Van de 1531

individuele mensen die er in 2025 meewerkten, zijn er meer dan 1350 op ons pad gekomen op bedrijvendagen, stages en nationale werkdagen zoals NLdoet, Nationale burendag, Nationale natuurwerkdag etc. Het werk varieert van ‘buffelen’ tot fysiek lichte werkzaamheden of gastheer/gastvrouw zijn, stadslandbouw, natuurbeheer en natuurontwikkeling, het werven, begeleiden en opleiden van vrijwilligers, planten kweken, maken van video-documentaires (zie website en youtube kanaal St.meergroen), foto documentatie, nieuwsbrieven, columns en blogs, educatieve routes maken inclusief rondleiden, fondsenwerving, technische werkzaamheden zoals het bouwen van nestkasten, insectenhôtels en dan bestuurlijk werk waaronder financieel beheer, netwerken, publiciteit, fondsenwerving, acquisitie en projectontwikkeling. Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling aan van de activiteiten en arealen in beheer van alleen MEERGroen, exclusief de andere 37.000 Meerbomen.nu deelnemers in de ruim 18.000 oogst- en plantevenementen in den lande en in het buitenland.

De bijbehorende getallen zijn:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
organisatie uren	2748	2991	2633	2709	2405	2562	2890	3666	4918	4794	4824	7200	6498	6023
Mandagen vrijwilligers	3942	6540	8374	5061	4567	5136	4434	4430	5670	6850	7453	8629	7267	7825
areaal in beheer in are	590	880	1430	2280	1340	1490	1530	1490	2300	3100	3100	3800	4100	4530

Het aantal projecten neemt nog steeds toe. In 2012 hadden we 25 projecten op 58 ha. Tot 2020 nam aantal projecten toe van naar 53 op een areaal van meer dan 230 ha. Sinds die tijd is de grootste activiteit de Meerbomen.nu campagne. Zo groeide tot 2025 het aantal projecten tot 74 met en oppervlakte van ruim 450 ha. Van de meerbomen campagne rekenen we in dit verslag slechts dat deel mee wat rechtstreeks onder MEERGroen begeleiding wordt uitgevoerd. Dat zijn er een twintigtal van de inmiddels 1000 oogstgebieden in Nederland en een tiental plantprojecten van de inmiddels 17500. In Bijlage 1 worden de 2025 ontwikkelingen voor de 74 projecten besproken.

Hoofdstuk 5. Financiën

Het financiële jaarverslag wordt door de accountant apart opgemaakt, maar in dit inhoudelijk verslag is het wel de moeite waard enkele aspecten van onze financiële situatie en strategie te vermelden.

In tegenstelling tot veel organisaties meten wij onze effectiviteit niet zozeer in economische termen.

Stichting MEERGroen is een 'sociale onderneming' waar het meer gaat om de maatschappelijke en ecologische effecten. Als die effecten voldoende groot en veelbelovend zijn, kunnen wij ons permitteren om ook projecten op te pakken waar andere dan financiële muziek in zit. Oftewel niet gerelateerd aan een economisch 'verdienmodel'. Van de 74 projecten waar we in 2025 aan hebben gewerkt, hadden er 15 een of ander vorm van vergoeding, meestal in de vorm van een beheercontract. (waaronder de gemeentes Haarlemmermeer, Teylingen en Heemstede), vijf projecten (groenteteelt, nestkasten/insectenhôtels bouwen, de boeken Code Rood/Blind Spots en bomen uitdelen) bedruipen zichzelf. De verkoop van groente en fruit leverde netto €8000 op.

De verkoop van producten zoals groente vormde 12 % van de inkomsten, beheercontracten dekken 58 % van de kosten. 2025 zag een flinke ontwikkeling aan giften, prijzen en donaties tot 30 % van de omzet. Zo ontvingen wij 2000 euro van de VNG als prijs voor de verbindende waarde van ons werkmodel en kozen werknemers van Fluor ons als ontvanger van hun eindejaars maatschappelijke bijdrage (€4250). Een trend die doorzette van 2024 is dat we steeds meer bedrijvendagen organiseren en dat sommige bedrijven daar ook een financiële vergoeding tegenover stellen (€9755 voor 7 van de 45 bedrijven- en groependagen). Ook vormen veel individuele giften en donaties een vrij grote inkomstenbron. Daarbij gaat het vaak om een donatie voor verkregen boompjes (€7600 voor 150.000 boompjes), of een bijdrage voor gereedschap of om de stichting in algemene zin te steunen (€7500). Een grote structurele donateur springt er daarbij uit met voor het 8e jaar een bedrag van €16.000.

5.1: Geld ligt op straat

Misschien de beste illustratie van het feit dat wij voor elke euro 10 euro meerwaarde kunnen creëren, is het feit dat je met een beetje goede wil en creativiteit overal geld van straat kunt oprapen. Je hoeft alleen maar te bukken om de voordelen te benutten. Zo voorkomen wij dat we veel kosten hoeven te maken.

We noemen 5 voorbeelden, maar deze zijn tot in het oneindige uit te breiden:

1: Werkkosten.

Waar we in onze 'technologisch hoog ontwikkelde samenleving' tegenwoordig bijna aan onderdoor gaan, is dat de kosten van mensuren zo hoog zijn dat we in een permanente wereldwijde concurrentie race naar de bodem van bezuinigen en reorganiseren verzeild zijn geraakt. Dat probleem omzeilen wij als burgerparticipatie stichting door met mensen te werken die zingeving zoeken en voor hun plezier meedoen. De 1.531 MEERGroen deelnemers hebben in 2025 samen 31.000 manuren (7825 mandagen x netto 4 uur) werk verzet. Tegen een (laag ingeschat) uurloon van 30 euro is dat een 'waarde' van €900.000. Niet dat we dat binnen krijgen, maar het is een kostenpost die we voorkomen en een waarde die we kunnen inzetten voor leuke en waardevolle zaken. Idem gaat dat nog een stapje verder met de 37.000 mensen die zich bij de Meerbomen.nu campagne inzetten om bosterreinen op te knappen en om bomen te redden en te planten.

2: Kosten plantgoed.

MEERGroen alleen heeft in het bomenplantseizoen 2024/2025 151.000 boompjes verzameld en uitgedeeld. We oogsten boompjes van 60 cm tot soms 4 m die 3-15 jaar oud zijn. Bij een prijs van 1-100 euro per boom (zeg 1,5 euro gemiddeld omdat de meest boompjes klein zijn) is dat al een waarde van €225.000. En dan hebben we het niet over de bijna 3 miljoen die we in de afgelopen 4 seizoenen bij elkaar

gebracht en uitgedeeld hebben in heel Nederland.

3: Recycling/Sponsoring in natura

We zijn bij MEERGroen principieel in het zo duurzaam mogelijk werken en in het met de natuur meewerken. Dat dragen we ook uit en dat creëert weer draagvlak en medewerking met donaties als NGO t.o.v. commerciële bedrijven en overheden. Zo hebben we voor de inrichting van de Lincolnpark buurttuin minstens €90.000 bespaard door gebruik te maken van gerecyclede materialen en spullen uit de natuur en dat is nog exclusief de inmiddels 3555 mandagen (14.200 manuren) aan werk dat verzet is.

4: Bloemenweides.

Bloemenzaad is extreem fijn en extreem duur: 100-500 euro per kilo. Voor een ha bloemenweide heb je ca 30 kilo zaad nodig. Die 30kg x ca. 200 euro kunnen wij ons totaal niet permitteren. Toch hebben we inmiddels 26,5 ha bloemenweide gerealiseerd. Dan doen we voor de biodiversiteit, maar ook als werkmodel met veel zingeving: niet iedereen kan zwaar buffelen en veel mensen vinden het leuk om bloemenzaad te verzamelen en te schonen/zeven als het rijp is. Zo hebben we afgelopen jaar 90 kilo zaad verzameld en geschoond van circa 80 soorten. Die 90 kilo zaad vertegenwoordigt een commerciële tegenwaarde van ca €18.000 euro. Op die manier kunnen wij commercieel gesproken onmogelijke dingen realiseren en veel meerwaarde creëren.

5: Groente.

Het mooie van met de natuur meewerken is dat alle processen exponentieel verlopen. Zo kopen wij per jaar circa 5-10 kilo groentezaden voor circa 1000 euro. Bij de juiste behandeling groeien die uit tot 17,5 ton oogstbaar product, waarvan we 12 ton kunnen verkopen voor €14.000. Dat kan dus altijd uit zolang salarissen geen molensteen zijn.

Met bovenstaande aanpak, kun je met een beetje lef, creativiteit en goede wil voor elke euro 10 euro of meer meerwaarde creëren. Dat is de energie waar we op leven. En we gunnen het iedereen om daarvan mee te profiteren.

5.2 Front en back office

We zijn een burgerparticipatie- en een natuurorganisatie. Het zwaartepunt zit niet bij onze 'back office' zoals bij veel bedrijven, maar onze focus ligt buiten in het veld. Voor elke euro die we binnen krijgen, proberen we die 10 euro Maatschappelijke, Ecologische, Educatieve, Economische en Recreatieve (M.E.E.E.R.) meerwaarden terug te geven. Zolang natuur- en groenbeheer meer als een kostenpost dan als een (essentiële) waarde worden gezien, blijft het financieel tobben. Door de goede respons op de Meerbomen.nu campagne gloort er hoop dat we daar met Urgenda en veel andere partijen als partners een betere positie in kunnen verwerven. Daarmee hopen we dat de respons gaandeweg gaat omslaan van gretigheid voor 'gratis' boompjes, naar het vertalen van respect en waardering in mogelijkheden om een professionele organisatie op te zetten die in heel Nederland en Europa de zorg over het klimaat om kan zetten in een handelingsperspectief. De ontwikkelingen met SHARE, de EU, grote bedrijven en mede-NGO's als NMCX, ERC en Life terra geven hoop dat we daar in 2026 verder naar toe kunnen groeien.

Bijlage 1: Werkzaamheden inhoudelijk

MEERGroen runt een verscheidenheid aan projecten op uiteenlopende gebieden: natuurbeheer en stadslandbouw, maar ook het bouwen van insectenhôtels, de aanleg van boomgaarden, de bouw van natuurspeelplaatsen, de opleiding en begeleiding van stagiaires, jeugdactiviteiten, het organiseren en het oprichten van burgerparticipatieplatforms. Daarbij komen werkzaamheden voor als voordrachten, lezingen, vergaderingen, websites, het opzetten van financiering en organisatie en het maken van documentaires. Het doel van de projecten is, mensen de gelegenheid bieden kennis, ervaring, beleving en affiniteit op te laten doen door zelf verantwoordelijkheid te nemen en zelf de handen uit de mouwen te steken voor een bijdrage aan de sociale en ecologische leefomgeving. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van soorten activiteiten, het startjaar, het areaal, het aantal deelnemers (in mensdagen), de begeleiding/organisatie (in uren). Er zijn projecten bij die langer lopen dan Stichting MEERGroen bestaat. Dit komt doordat die projecten eerder zijn gestart en in 2011 door MEERGroen zijn overgenomen/gecontinueerd die eerder onder De Heimanshof waren gestart.

In tabel 1 staan de mandagen voor 2025 vermeld naast die van 2024 ter vergelijking. Er zijn ongeveer 600 mandagen meer verzet in 2025 dan in 2024 (7800 ipv 7200) met 300 mensen extra (1531 i.p.v. 1230). Hoe dat gaat is elk jaar weer een verrassing. Onze vaste vrijwilligersgroep kent elk jaar afhakers en nieuwe aanloop. Maar het uiteindelijke aantal blijft al jaren stabiel rond de 150 mensen. Het grote verschil t.o.v. 2024 was de grotere aanloop in 2025 met team building, scholen en bedrijvendagen.

Er zijn in 2025 5 nieuwe projecten bijgekomen: bloemenweides op een aantal begraafplaatsen in de Haarlemmermeer en Spaarndam en 3 projecten gerelateerd aan de meerbomen campagne: een met ERC in 4 landen, een met Life Terra met de EU en het 100 ha klimaatbos initiatief met de provincie en een hele reeks project ontwikkelaars, gemeentes en NGO's. 'Verder is 'onze' boomgaard op het Kaageiland die na Corona weg was gevallen weer terug in beeld.

Er is geen duidelijke verhouding tussen het aantal werkuren aan organisatie per project en de hoeveelheid mandagen die er zijn uitgevoerd. De verklaring daarvan ligt uitsluitend in de groepsgrootte van de werkdagen: oftewel of er met 2 of met 60 mensen gewerkt wordt onder 1 of 20 begeleiders.

1 Organisatie (nrs. 1, 2, 3,4 in tabel 1)

'Organisatie' omvat alle activiteiten die niet rechtstreeks aan een project gekoppeld kunnen worden, zoals bestuurlijke activiteiten en vergaderingen, rapportage, boekhouding en administratie, netwerken en contacten onderhouden, de aanloopfase voor nieuwe projecten, lezingen geven en vergaderen, nieuwe vrijwilligers zoeken plus inwerken, fondsenwerving en acquisitie activiteiten, voordat een project operationeel wordt. Daar hoort ook bij het aanwezig zijn op talloze sociale media van bv vrijwilligerscentrales in de regio, persberichten maken, het organiseren en bekend maken van landelijke gerelateerde activiteiten zoals NLdoet, Burendag, Nationale Natuurwerkdagen, Earth Day, Fête de la Nature, etc. en het inspelen op de behoefte van bedrijven en organisaties voor teambuilding, MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) en CSR (Corporate Social Responsibility) activiteiten het schrijven en opvolgen van projectvoorstellen en opvolgen en invullen van formulieren voor financieringsmogelijkheden, etc. In 2025 is die organisatie op allerlei manieren versterkt: 1: een professionele staf bestaande uit Maxime en later Xinyu. 2: Een bestuur van 5 mensen die eind 2025 uitgebreid werd naar 6. 3: Een actieve kerngroep van ca 20 mensen die zelfstandig projecten zoals Meermond en Lincoln park doet. 4 : De directeur die achtervang is van alle projecten doet, het overzicht houdt en acquisitie, administratie en fondsenwerving doet.

Tabel 1: Projecten overzicht 2025 *Onderstaand staan de projecten van 2025 met de mensdagen en organisatie-uren en de aantallen vrijwilligers die hebben deelgenomen. Nieuwe projecten staan aangegeven in deze kleur.*

Volgnr	Project	startjaar	opp 2025 (ha)	Manda-* gen 2024	Manda-* gen 2025	org. uren	Deelnemers '25**
A	Organisatie						
1	Dagelijkse leiding	2011	nvt	569,5	599,5	1370	1
2	Bedrijven/Sociaal	2023	nvt	284,75	47	188	4
3	Kerngroep	2023	nvt	100	130	519	20
4	bestuur	2011	nvt	30	60	240	6
B	Natuurmarketing						
5	Columns en vlogs,	2006	nvt	161,5	104	291,5	12
6	Boek BlindSpots	2011	nvt	30	30	20	5
7	Boom uitdeelactie	2009	nvt	621	284	47,5	790
C	Beheer projecten						
8tm 12	Bloemenweides Floriande HD	2008	6	53	32	13	11
13 tm 18	Bloemenweides Overbos HD	2007	4	22	23,5	14	11
19	Spoorlaan HD	2021	0,5	2	3,25	1	3
20	Bloemenweide Ziekenhuis HD	2022	1	2,25	12	7	6
21tm 23	Begraafplaatsen HM/SpaarnD	2024	7	8	38	26	10
24	Boomgaard Kaag	2010	0,2	0	23	7	15
25rm 28	Bloemenweides Heemstede	2018	2	41	36,5	28	40
29	Pabstlaanpark HD	2021	2,5	78,25	33	30	7
30	Groene Carré HD	2009	1	19,25	16,25	19	15
31,32	Groene WeeldeBoseilandeHD	2010	100	124	150	47	105
33	Wandelbos Hdorp	2022	6	9	22	21	10
34	Houtwijkerveld wijktuin HD	2010	1,5	96,5	64,75	26	54
35	Rotsen veld HD	2011	0,7	47	16	16	6
36	Meermond HS	2013	5.5	755	835,5	196	28
37	Landgoed Groenendaal HS	2015	90	63,5	151	86	26
38	Sorghbosch HS	2018	6	64	20	21	15
39	New Terra HD	2024	3	174,25	844	211,5	290
40	Zonnepanelen veld HD	2017	0,01	1	1	1	1
41	Jansonius terrein HD	2018	1	48,75	20,5	17	6
42- 62	Meerbomen.nu	2020	200	988,75	910	520	50
63	ERC projecten Ir, It,Sp,Fr,Nl	2024	65	0	251	81	15
64	Life terra/EU	2025	nvt	0	40	10	30
65	100 ha coalitie NH	2025	nvt	0	45	5	25
66,67	Teylingen	2021	3,75	78,25	112	69	38
D	Bouw projecten						
68	Insectenhôtels	2009	nvt	157,5	124	58	75
E	Stadslandbouw						
69	Nanningatuin HD	1996	0.2	143,75	173	244	6
70	Voedseltuin Park 2020 HD	2015	0,2	475,45	238	283,5	65
71	Kas Rijsenhout	2022	1	691	529	483	180
72	Lincolnpark HD	2022	1	1167	1739,5	540	320
73	Tuin Den Burgh HD	2018	0,04	69,25	67,25	82	10
	totaal		503,4	7176,45	7825,5	5839	nvt
F (extra)	Educatie						
74	Stagebegeleiding/deelname	2008	nvt	170	286	196	150

*HS=Heemstede; HD=Hoofddorp; NH = Noord Holland; SpaarnD= Spaarndam

*Met mensdagen worden hier vrijwilligersmensdagen bedoeld. Die zijn meestal niet 8 uur, maar 6 of 7 uur, waarvan circa 1-2 uur besteed wordt aan rondleidingen, socialiseren, koffie drinken, etc. en er 4-6 uur netto echt gewerkt wordt.

**De deelnemers per project kunnen niet opgeteld worden omdat veel mensen aan meerdere projecten meewerken.

2 Natuurmarketing

2.1: Publiciteit (nr. 5 in tabel 1)

Natuurmarketing is een essentieel onderdeel van ons werk. Gezien de vooroordelen die er over het werken in de natuur bestaan, is een permanente stroom van nieuws nodig om te onderstrepen hoe leuk, voldoening scheppend en gezond het is om samen de handen uit de mouwen te steken en om door te geven hoeveel inspiratie en energie dat op kan leveren. Die stroom van nieuws is bedoeld om steeds meer mensen te bereiken en levert op termijn hopelijk het draagvlak op waardoor ze besluiten om ook een keer te komen kijken en mee te doen. Het team wat zich daar voor inzet naast de directeur die de meeste inhoud verzorgt zijn :

- Mieke van Leeuwen redigeert publicaties;
- Er is een nieuwe flyer ontworpen en die huis aan huis in de regio rond Lincolnpark verspreid, zijn een tik tok account begonnen en werken op Instagram.
- Grant Holton is actief op Linkend in en is bezig met de ontwikkeling van een internationaal netwerk. Hij zoekt partners en verbindingen met andere groene organisaties en ook het bedrijfsleven om de MEERGroen en de Meerbomen.nu aanpak buiten Nederland aansluiting te laten vinden.
- Mario Elshout is actief op facebook

Alle wekelijks columns blogs, maandelijkse vlogs en persberichten(onregelmatig) sinds 2006 zijn te vinden op: <https://stichtingmeergroen.nl/nieuws/>. De recente staan op de nieuws pagina en de rest onder het **archief**. De nieuwspagina is voorzien van een handige zoekfunctie op onderwerp, datum, seizoen, gemeente, krant, soort, project, etc.

De natuurmarketing in 2025 bestond uit:

- 19 Persberichten Onderwerpen betreffen zaken als NLdoet, burendagen, Nelson Mandela dag, Fête de la nature, New Terra projecten, opening van de Lincolnpak buurttuin en het daaraan voorafgaande totempaalproject, boomweggeefacties in Haarlemmermeer, Heemstede, Aalsmeer, Teylingen, insectenhotelcursussen en -plaatsingen, start van het Meerbomenseizoen, orchideeën- en bloemenweide excursies, e.d. Soms hoeven we geen eigen persberichten te sturen: dat gebeurde 5x dit jaar met de door de Provincie gecoördineerde vorming van de Coalition of the Willing voor 100 ha klimaatbos en bij de ontwikkelingen rond Lincolnpark en New Terra en de community kas en start van her happy hour/meergroente programma werd de publiciteit verzorgd door de gemeente en SADC.
- De tweewekelijkse Flora en Fauna column in de HC en op de website kwam 26x uit in 2025. Inmiddels zijn er 615 columns verschenen. De column is gericht op het onder de aandacht brengen van bijzondere flora en fauna in de Haarlemmermeerpolder. Dus 615 soorten zijn er inmiddels behandeld van de ca 10.000 soorten die er in de polder voorkomen. De gedachte achter de column is dat als het algemene beeld is dat de Haarlemmermeer 'een kleibak is met wat aardappels, onkruid en veel kantoren' dat er minder zorgvuldig met het beheer van de openbare ruimte wordt omgegaan dan wanneer men zich realiseert dat er talloze bijzondere en zeldzame soorten voorkomen en dat er ook in de Haarlemmermeer bijzondere natuur voorkomt die de moeite waard is om een eigen plekje te gunnen, te bekijken en te beschermen. Een 2^e en 3^e reden voor de column is om contacten te leggen met andere natuurkenners en mensen die mee willen helpen om de

handen uit de mouwen te steken. Per column komen er tussen de nul en 10 reacties, afhankelijk van het onderwerp.

- De wekelijkse blog op zondagavond op de website (52x in 2025) met een overzicht van wat er die week gebeurd is. Inmiddels zijn er 582 blogs verschenen sinds 2014.
- De 4-wekelijkse vlogs op youtube had 10 eigen producties in 2025. De vlogs geven een maandelijks overzicht in de vorm van filmpjes en foto's van de manier waarop we werken en de resultaten. Het maken van de vlogs heeft mede als doel om ook de jongere generaties te bereiken. De vlogs lopen sinds oktober 2017 en sinds die tijd zijn er 124 gemaakt. Het aantal abonnementen op ons St.MEERGroen kanaal laat met 173 (plus 39 in 2029) nog te wensen over. Naast onze eigen producties worden er regelmatig documentaires over ons gemaakt die we, waar mogelijk, in de vorm van een playlist 'meenemen'. Dat waren er in 2025 minstens 9. Met bijdragen van Urgenda, Studio 105 uit Haarlem, Streekredactie Amstelland- Meerlanden, SADC, JUB Holland, NH nieuws en SBS6. Opnemen in een playlist kan niet als de video embedded in een webartikel of facebookpagina staat. Er zijn er dus nog veel meer.

	Vlogs	Playlists					
		Internationaal	Meerbomen.nu	MEERGroen in het nieuws	Meerradio/ MeerTV	Van voor 2018	Totaal
Sinds:	2018	2021	2020	2020	2013	2013	
Aantal:	124 (+10)	12 (+1)	19 (+6)	18 (+8)	23 (+1)	30 (+1)	225 (+27)
Bekeken:	14178(+4939)	1340(+252)	6702(+287)	2014(+282)	9472 (+230)	5863 (+252)	39569 (+6242)
Gemiddeld	148.5	112	353	117	412	195,5	176

In 2025 zijn er 27 filmpjes bij gekomen en is er 6242 keer gekeken. De best bekeken filmpjes van 2025 gaan over de slechtvalken. Die zijn respectievelijk 3066 (+ 1882!) en 1438 (+1092!) keer bekeken. Ook de Binnenstebuiten filmpjes doen het goed met 2x bijna 800 hits.

- De Heemstedse Natuur nieuw column is dit jaar 40 keer verschenen. Op de site staan er nu 190.
- In 2025 zijn we begonnen met de column Teylingen Natuurnieuws in samenwerking met een 20tal natuur- en groenorganisaties en de gemeente. De start vanaf oktober is nog wel een beetje langzaam geweest. Er zijn er 5 verschenen. Voorjaar 2026 zal er wel meer energie op komen.
- Alle blogs, columns en vlogs werden ook wekelijkse gedeeld met een aantal digitale media, die deze naar lokale of bredere relevantie door plaatsten in NImagazines.com, 020magazines.com, 023magazines.com, etc. en naar haarlemmermeer.nieuws.nl, heemstede.nieuws.nl, teylingen.nieuws.nl, bloemendaal.nieuws.nl, de groeneuitdaging.nl, etc. waar relevant.
- De website stichtingmeergroen.nl. De website wordt vooral actueel gehouden met de blogs, de flora en fauna columns en de youtube vlogs. De webmasters zijn Remi van der Laan en Aideen O'Rourke. Een nieuwe ontwikkeling door Aideen is een maandelijks agenda van activiteiten, waar veel gebruik van wordt gemaakt.

- Bezoek website 2023, 2024 en 2025. De Google analytics resultaten beginnen in mei 2023 bij het online gaan van de vernieuwde website. In 2025 is het aantal bezoekers per jaar gedaald van 21000 in 2024 naar 18000 in 2025. Het is duidelijk dat er meer interesse in MEERGroen en natuur is in voorjaar en zomer dan in herfst en winter afgezien van een piek bij de start van het meerbomen seizoen. De hoogste bezoekersaantallen vallen samen met de opening van de Lincolnbuurttuin en het uitkomen van de filmpjes van de slechtvalken.
- Sociale media.
- Twitter, nu X. Het twitteraccount is @SMEERGroen met 1.085 berichten (+ 18 in 2025). Door de capriolen van Elon Musk is X uit de gratie aan het raken. We hebben nog 1.563 volgers.
- Op LinkedIn zijn we in 2022 actief geworden en hebben nu 541 volgers (+47 in 2025).
- Facebook. Op SMEERGroen hebben we inmiddels 825 volgers (+39 in 2025).
- Op Instagram zijn we in 2021 actief geworden. Eind 2025 waren er 1659 volgers (+270 in 2025) met 64 posts en 5002 views.
- Op Tiktok zijn we in november 2025 actief geworden dankzij de hulp van een paar reclasserings vrijwilligers. Daar hebben we met een paar posts inmiddels 560 views.
- Meerbomen.nu: De MeerbomenNu actie is nu voor het 5^e seizoen een speerpuntproject geworden van ecologisch beheer en de samenleving daarbij betrekken. In de eerste 5 seizoenen t/m 1 april 2025 hebben we ruim 2,5 miljoen boompjes verplant in Nederland en 200.000 in Duitsland. In de eerste helft van het seizoen 2025/2026 staat de teller op 300.000.

2.2 Boeken Code Rood en Blind Spots (nr. 6 in tabel 1)

2.2.1 Code Rood: In Oorlog met onze leefomgeving

Wat we als MEERGroen willen, de analyse en drijfveren daarachter en hoe we het doen, is nogal een verhaal. Dat verhaal is het best samen te vatten met de bekende slogan: 'Think Global, Act Local'. Het is over de jaren heen gebleken dat dat voor de meeste mensen een 'ver van hun bed' concept is. En dat komt weer omdat de wereld zo ingewikkeld is gemaakt met die 8 miljard mensen die door elkaar krielen en elkaar en hun toekomst vooral in de weg zitten, dat de meeste mensen zich terugtrekken in een zelf gekozen miniwereld en de boel de boel laten, of dat nu hun taakomschrijving is of hun voetbalclub of gezin. Ook biologen, die zouden moeten kunnen zien dat de menselijke samenleving zijn eigen leefomgeving en toekomst in gevaar brengt, lijken dat te doen, door zich vooral te focussen op detail onderwerpen zoals; 'orchideeën', 'vogels' of wetenschappelijk onderzoek waarom iets verkeerd ging. Als Stichting MEERGroen leven en werken we vanuit het idee dat het anders moet kunnen: dat je van elke dag een feestje kunt maken, voor jezelf, je wijk, de samenleving en de natuur. Maar dat vereist wel dat we een zachte landing moeten regelen voor de vele ecologische crises die we als homo economicus oproepen. Dat is een groot verhaal, dat niet zomaar in 10 minuten verteld kan worden en dat nogal binnenkomt. Daarom hebben we deze analyse en de aanpak maar eens op papier gezet zodat het rustig gelezen en herlezen kan worden. Dit Nederlandstalige boek 'Code Rood, In Oorlog met onze leefomgeving' is na 10 jaar schrijven en

bijslippen in 2018 in druk verschenen. We hopen dat het op deze manier kan bijdragen aan het verspreiden van het MEERGroen gedachtegoed en het op gang brengen van een maatschappelijke discussie, die hopelijk leidt tot het uitbouwen van MEERGroen of partnerschappen buiten de regio waar we tot nu toe werken. Van dit boekje zijn inmiddels bijna alle exemplaren verkocht.

2.2.2: Blind Spots of mankind

2018 ligt alweer geruime tijd achter ons, zeker gezien de voortrazende ontwikkelingen rond klimaat en de biodiversiteit. Ook bij MEERGroen en de meerbomen.nu campagne is er veel in ontwikkeling. Voor een actualisering en ook om mee te bewegen met het feit dat er steeds meer alleen Engels sprekende mensen in Nederland wonen en werken en omdat ons werkterrein ook verschuift naar buiten Nederland, is er nieuwe Engelstalige versie gemaakt. De titel Blind Spots wijst op het feit dat we niet alleen in oorlog zijn met het ecosysteem, maar dat het erop lijkt dat de stedelijke samenleving blind is voor het feit dat het niet alleen gaat om de mens, maar dat die onderdeel is van om het hele ecosysteem en zo zijn er nog wel meer zwaarwegende blinde vlekken. De basistekst was klaar begin 2024 en in 2025 is de definitieve digitale versie klaar gekomen. Het lijkt erop dat we beter met een digitale versie kunnen blijven werken dan een duur en omslachtig drukproces in te gaan. Zo kunnen we de actualiteit bijhouden en op verzoek de pdf.file opsturen. Dat is in 2025 een keer of 25 gebeurd.

2.3 Boomweggeefactie (nr. 7 in tabel 1)

De boomweggeefacties bestaan uit het beschikbaar stellen van de verzamelde bomen en struiken aan particulieren om hun tuin en terreinen natuurvriendelijk mee in te richten. Het valt dus deels onder de Meerbomen.nu actie, maar die is vooral gericht op eigenaars van grotere terreinen, die honderden tot (tien)duizenden bomen afnemen en meestal zelf planten. Die groep van professionals en semi professionals bedienden we 1-op-1 tussen 1 november en 1 april. De dynamiek richting de burgers is heel anders. Daar ligt de focus op kleine aantallen bomen voor grote aantallen mensen en veel aandacht voor voorlichting over biodiversiteit, snoeien en verzorging. Ook houden we aan deze contacten nieuwe vrijwilligers en oogst- en plantlocaties over. In 2025 hebben we de bomenhub van Aalsmeer afgesloten en 4 nieuwe bomenhubs gestart: Lincolnpark Hoofddorp, Haarlemmermeer College Hoofddorp, Slot Heemstede en JUB Noordwijkerhout. Om de soms overweldigende belangstelling in goede banen te leiden, is door Urgenda een handige bomenplannertool ontwikkeld waarbij mensen moeten inschrijven op een tijdslot. Het aantal mensen per tijdslot kan afgestemd worden op de capaciteit van de organisatie. In februari, maart en december zijn er in Hoofddorp (3x), Sassenheim (1x) en Heemstede (1x) uit onze bomenhubs 4 grote uitdeelacties gehouden, waar massaal gebruik van werd gemaakt. Daarom vallen de boomuitdeeldagen onze natuurmarketing activiteiten. In seizoen 2024/2025 zijn 60.000 boompjes uitgedeeld aan 800 mensen. De overige 90.000 boompjes zijn 1 op 1 naar 10 boeren, gemeentes en bedrijven gegaan. In december 2025 zijn de eerste 5000 al weer aan 170 belangstellenden uitgedeeld.

Altijd veel belangstelling voor boomuitdeeldagen: Lincolnpark december 2025

3 Beheerprojecten

Het overgrote deel van onze projecten valt onder de beheerprojecten. We bespreken deze per gemeente.

3.1 Haarlemmermeer

3.1.1: Beheercontract met Gemeente Haarlemmermeer: Bloemenweides IJtochtzone (Floriande en Overbos nrs. 8 t/m 12 in de tabel), Spoorlaan (nr. 19) en Ziekenhuis (nr. 20), Pabstlaan Fruitpark (nr. 29), Houtwijkerveld (nr. 34), Rotsenveld (nr. 35), Jansonius natuurstrook (nr. 41) in tabel 1. Alle in Hoofddorp.

Op 1 september 2018 werd een vierjarig beheercontract afgesloten met de gemeente voor 4 projecten: IJtochtzone, Houtwijkerveld, Jansoniussterrein en het Rotsenveld. De meeste van deze terreinen beheerden we al in overleg, maar zonder beheercontract vanaf 2007, 2008 of 2009. In 2021 werd het contract uitgebreid met 2 nieuwe projecten: de bloemenweide van 0,6 ha aan de Spoorlaan en de restauratie van een fruittuin van 1,5 ha aan de Pabstlaan. 1 januari 2022 werd een nieuw contract gesloten tot 31-12 2025 en kregen we de gelegenheid om een bloemenweide van 1 ha voor het Streekziekenhuis in Hoofddorp aan te leggen. Dat financierden we met de VOORBeeld prijs: een initiatief van het bedrijf VOOR.nl uit Rotterdam. Ook namen we toen 3 natuurstenen fundamente (3x20x30 m) aan de IJtocht van verwijderde hoogspanningsmasten over als 'rotsbiotoop'. Het idee achter deze keten van projecten in Hoofddorp (bv de IJtocht) en die in Heemstede (bv Meermond en het Slot Heemstede) is om een lokale ecologische verbindingszone te vormen of te versterken. We hopen dat deze bestaande structuur een aanleiding gaat vormen voor de provincie om meer N201 bermen tussen Hoofddorp en Heemstede door ons of met ons te laten 'biodiversifiëren'.

In de IJtochtzone proberen we de mogelijkheden voor verschillende soorten bloemenweides maximaal uit te buiten. Een derde van de oppervlakte wordt beheerd als akkerkruiden, een derde als weidekruiden, een klein deel als vaste planten, 1,5 ha orchideeënweide en dat 'rots' biotoop.

In december 2025 hebben we deze beheerovereenkomst voor de 3e keer met een contract voor weer 4 jaar kunnen continueren.

De bloemenweides zijn zo gevarieerd mogelijk ingericht voor maximale biodiversiteit:

1: Akkerkruiden:

Door verschil in grondsoort (en consistent beheer) zijn er in de akkerkruidenweides 3 typen ontstaan: één type waar eenjarige klaprozen, korenbloem en gele ganzenbloem domineren, één waar eenjarige kamille en groot spiegelklokje domineren (op de armste gronden) en één waar klaversoorten domineren (vogelwikke en bonte wikke).

2: Weidekruiden:

Het verschil in beheer tussen weide- en akkerkruiden is dat bij akkerkruiden jaarlijks de grond wordt losgefreesd na het hooien. Weidekruiden en andere vaste planten worden slechts gehooid. In die stukken domineren knoopkruid, gele morgenster, honingklaver, margriet, wikkes, rode en witte klaver en soms aardaker.

3: Meerjarige bloemenweides:

Een derde type bloemenweide ligt om de skatebaan heen. Daar is 1 ha ingericht met heuvels en poelen waar meerjarige soorten zoals boerenwormkruid, walstro, knoopkruid en honingklaver afgewisseld worden met natte plekken. Op die natte plekken hebben we sinds 2019 veel rietorchissen, echte koekoeksbloem en een dichte begroeiing van de mooi bloeiende halfparasiet grote ratelaar tot ontwikkeling weten te krijgen waardoor riet en gras teruggedrongen worden ten bate van meer bloei.

4: Orchideeënweide:

Een vierde type bloemenweide bestaat uit laaggelegen (10-15 cm boven grondwaterniveau) grond met rietorchis, moeraswespenorchis, vleeskleurige orchis, ratelaar en parnassia en oevervegetatie met gele lis, moerasvergeetmijniet, rolklaver, dotterbloem, koninginnenkruid, egelskop, pijlkruid, watermunt, waterweegbree en kalmoes.

5: Rotsbiotoop:

Op en tussen die 3 stenen voeten groeien clusters rode spoorbloemen en ze vormen de enige spontane groeiplek van de vuilboom in de Haarlemmermeerpolder. Die vuilboomnaam stoot wellicht af, maar die naam is een eretitel (om 'vuil af te drijven bij kuren) en het is een belangrijke waard – en voedselplant voor veel insecten en vogels. We troffen daar ook meidoorn, sleedoorn, lijsterbes, rode kornoelje en een paar appelbomen en druiven aan. Op ons verzoek zijn de voeten niet weggehaald bij het verwijderen van de hoogspanningsmasten. Jaarlijks houden we de wildgroei van riet en rode kornoelje bij om de waardevolle soorten ruimte te geven.

RVR heeft verschillende machines voor hooien, frezen, zaaien van bloemenweides en moerasgebieden

Beheer

In tabel 1 staan de uren besteed aan organisatie en begeleiding en de mensdagen vrijwilligerswerk die in 2024 en 2025 besteed zijn aan deze projecten en ook het aantal mensen die betrokken waren bij het werk. Voor het machinewerk (maaien, hooien, frezen) wordt Loonbedrijf RVR ingezet, want er komt 100-150 ton aan hooi van deze weides. Het handmatige beheer bestaat uit ongewenste soorten (distels, riet, bramen,

rode kornoelje) verwijderen, zaad verzamelen en rond bomen, op steile hellingen en bosschages na het machinewerk naharken, namaaien en hooien. Dat is meestal nog 2- 3 ton hooi en takken (4- 6 aanhangers)

Groot onderhoud:

De inzet van RVR bij alle bloemenweides wordt grotendeels door de gemeente gefinancierd buiten de boeken van MEERGroen om. Bij het beheer van onze bloemenweides kregen we last van de klimaatverandering. De jaren 2021 tm 2024 waren extreem nat in de periode dat de bloemenweides gemaaid, gehooid en gefreesd moesten worden. Het maaien lukte meestal nog wel, maar dan gingen de sluizen van de hemel open en kon door de nattigheid het hooi niet meer afgevoerd worden, laat staan dat de meestal eenjarige bloemenweides weer losgefreesd konden worden. Daardoor was het grootste deel van de bloemenweides vergrast en konden de bloeiende soorten er niet meer doorheen komen. Dit probleem werd nog verergerd doordat het hooien en frezen last had van de aardappel oogst, waarvoor de aannemer zelfde machines en mensen nodig heeft. In 2025 hebben we daarom een grote inhaaloperatie uitgevoerd. Een extra voordeel was dat de regens dit jaar grotendeels uitbleven. Verder hebben we er zelf €7.000 euro extra en 90 kilo zelf gewonnen bloemenzaad (ook een waarde van €20.000) ingestopt. Dat kon door onze relatief gunstige financiële situatie. Daarmee hebben we de ergste 8 ha vergraste weides (Floriande, Overbos, Ziekenhuis, Jansonius, Houtwijkerveld) opnieuw ingezaaid en 9 nieuwe kleinere en grotere bloemenweides kunnen realiseren: 2 in Heemstede, 3 in Hoofddorp en een stuk of 4 op verschillende begraafplaatsen. Zo is de oppervlakte nu 26,5 ha. Ook hebben we de soortenmix aangepast. Naast eenjarige soorten (klaprozen, kamille, gele ganzenbloem, korenbloem, etc) hebben we tweejarige soorten (toorts, gele kamille, teunisbloem e.d.) en meerjarige soorten (boerenwormkruid, margriet, knoopkruid, zeepkruid b.v.) ingezaaid. In totaal een mix van 80 verschillende soorten. De eenjarige soorten bloeien het eerste en tweede jaar en daarna nemen de tweejarige en meerjarige soorten het over en hoeft er niet of minder gefreesd te worden. Alleen gehooid.

Het Pabstlaan fruitpark in volle bloei

Het Pabstlaan fruitpark

In een gazon van 1,5 ha waren met de gemeente en de wijkraad in onze Heimanshof tijd in 2010 fruitcirkels aangelegd met in het midden een 15-tal hoogstam fruitbomen. Na 10 jaar met alleen gazonbeheer was dat park verloederd. Het aantal fruitcirkels is toen door MEERGroen en de wijk weer geadopteerd en uitgebreid van 15 naar 35, er zijn 200 oude fruitstruiken gered en 650 nieuwe aangekocht net als 20 extra hoogstam fruit- en notenbomen. Om de jonge fruitstruikjes niet ten onder te laten gaan door mensen die er doorheen gaan lopen zijn de cirkels ingezaaid met akkerkruiden. Deze hebben nu 3 jaar uitbundig gebloeid op 120 m³ toegevoegde compost.

In het verlengde van de 1,5 ha lag nog een veld van 1 ha waar niet veel mee gebeurde. Via een aanvraag bij het Oranjefonds hebben we in 2024 budget geregeld om die ha in te richten als een boomgaard met 150 appelboompjes. Die boomgaard is goed aangeslagen en wordt in het beheer meegenomen. Helaas is de

betrokkenheid van de buurt in 2025 weer op bijna nul terug gevallen. Het beheer wordt zoveel mogelijk elke maand alleen door MEERGroen gecontinueerd, vaak op door stage of bedrijvendagen en dagen als NLdoet.

Het idee is om met de wijk, het wijkcentrum en de scholen beheer-, oogst- en genietdagen te houden. Het gebrek aan betrokkenheid speelt niet alleen bij het beheer. Ook de opkomst bij oogstdagen en burendagen valt tegen. Dat betekent dat we de bloeicondities niet optimaal kunnen houden en dat de bloemencirkels zullen vergrassen. We hadden gehoopt de bloei zeker 5 jaar vol te kunnen houden. Maar dat gaat waarschijnlijk niet lukken. Inmiddels zijn de fruitstruikjes zo groot dat ze weinig risico lopen om onder de voet te worden gelopen. Dan is de beste optie om het gras binnen de cirkels in het gazonbeheer mee te nemen.

3.1.2 Bosplantsoen verspreid door de gemeente Haarlemmermeer (nr 33,45, 46, 47, 48, 49 in Tabel1)

In de aanloop naar het 2025/2026 zijn er zonder beheercontract afspraken gemaakt over een groot aantal parken en bosplantsoen om er vooruitlopend op het reguliere maai- en versnipperbeheer kansloze zaailingen en struikjes te oogsten/redden voor de meerbomen campagne.

Het gaat hierbij om het Wandelbos Hoofddorp (6 ha) en Nieuw Vennep (5 ha), goudwilgen verspreid door de gemeente, Toolenburgs plas (30 ha), Park 21 (25 ha), bosplantsoen Kalorama (2 ha), Wijkpark Overbos (1,5 ha), bosplantsoen Hoofddorp Noord (1ha) en meer.

Van 2011 tot 2014 hadden we het hele Wandelbos Hoofddorp jaar rond in beheer. Daarna is er een grote herstructureringsproces gestart dat geduurd heeft tot recent met bredere paden en bruggen en meer gazon en perkjes. Het reguliere beheer bestaat nl vooral uit gazonbeheer en het maaien van bramen en ondergroei. Onze specifieke belangstelling gaat uit naar tienduizenden bessenstruiken en kleine zaailingen. Die zijn zeer gewild bij afnemers, maar komen in de schaduw van het park als ze elk jaar bij de grond worden afgemaaid nooit tot bloei of besvorming. De afspraak bestaat eruit dat wij in overleg elk jaar een deel van kansloze stuikjes en zaailingen redden voor het maai-beheer plaats vindt. Dezelfde afspraak is gemaakt voor het Wandelbos Nieuw Vennep (Piet van Houten park), de door gemeente verspreid staande goudwilgen en bosplantseon, ca 30 ha bosplantsoen rond de Toolenburgse plas en een deel van het bosplantsoen van Park 21 in het verlengde van de Wadden/Deltaweg en de Boseilanden(ca 25 ha). Bij Park 21 was ook de Provincie betrokken. In het kader van de meerbomen.nu campagne zijn wij vanaf 31 oktober 6 dagen per week bezig in deze en andere terreinen boompjes en struiken te verzamelen. In de 2 maanden tot oudjaar heeft dat inmiddels 30.000 exemplaren van ca 50 soorten opgeleverd uit deze gebieden (van de 80.000 die onder MEERGroen beheer zijn verzameld). We zijn nog niet overal geweest en zien deze werkzaamheden als extra bovenop en niet interfererend met het reguliere beheer dat vooral op grotere exemplaren is gericht. Hoe meer vrijwilligers mee doen, hoe meer wij kunnen doen en dat is ook een langjarig commitment (sinds 2009 tot in de verre toekomst) Deze activiteiten gaan door tot ca 15 maart en alle boompjes en struiken worden gratis beschikbaar gemaakt aan iedereen die ze ruimte geeft om groot te worden. Alle details per oogstgebied en de transacties in welke bomenhub en plantlocatie ze terecht komen, staan gedocumenteerd in de Bomenplanner op meerbomen.nu, waar iedereen toegang heeft na aanmaken van een (bv vrijwilligers) account.

3.1.3 Houtwijkerveld (34 in Tabel 1)

Wijkpark Houtwijkerveld is met een wijkbudget aangelegd in 2010 en vanaf dat moment in beheer gehouden. Van 2011 tot 2014 viel het samen met het wandelbos Hoofddorp in een eerste beheercontract met de gemeente. Vanaf 2018 kwam het te vallen onder het nu voor de 3^e keer gecontinueerde beheercontract. Het terrein is ca 1.5ha groot en omvat een bloemenweide, een natuurvriendelijke oever met wadi ,een bos met stinsenplanten ondergroei, een amfibieënpoel en een boomgaard. Met het graven van de oevers zijn 4 heuvels aangebracht waardoor er verschillende nat/droog gradiënten zijn van minus 1

m naar plus 5 m t.o.v. het oppervlakte water. Deze dienen ook als geluidsscherm voor de huizen in de wijk. Op die heuvels zijn ook de eerste bomen geplant in 2010 van wat later de meerbomen.nu actie is geworden en de boomgaard. Vooral de stinsen ondergroei die we in 2012 hebben geplant is van januari tot mei een lust voor het oog. De boomgaard, met 40 laag-, midden- en hoogstamfruitbomen had in 2025 een topjaar met ruim 800 kilo geoogst voor algemeen gebruik, terwijl ook de buurt volop heeft geoogst voor zichzelf. Joop van de Pol is de vaste lokale coördinator vanaf het begin, die in het seizoen wekelijks met maaimachine en bosmaaier de paden en het gras onder de fruitbomen bijhoudt. Veel vrijwilligers van het eerste uur zijn inmiddels verhuisd of overleden. Dus met hulp van bedrijvendagen, stagiaires en vaste MEERGroen vrijwilligers houden we het beheer bij. Dat is op 6 grote werkdagen door het jaar gebeurt, aangevuld met machinaal maaien, frezen en herinzaaien van de bloemenweide.

3.1.4 Rotsenveld (35 in Tabel 1)

Het rotsenveld vormt de westelijke entree van Hoofddorp op de kruising N201 en de Van Heuven Goedhart laan bij de brandweer. Het meet 7000 m² en bestaat uit duizenden tonnen van donkergrijze leisteen keien van 5 tot 100 kg. Het is bij de bouw van de N201 rond 1975 aangelegd, maar tegen 2009 was het beheer verwaarloosd: Keien zijn niet machinaal te maaien en op inwaaiend zand en blad gaat van alles groeien. Vooral bomen en struiken. Omdat rotsen een zeldzaam biotoop vormen in het Nederlandse blubberlandschap en potentie hebben voor bijzondere soorten, hebben wij het vanaf 2009 geadopteerd en vormt het sinds 2018 onderdeel van het beheercontract met de gemeente. Het beheer bestaat uit het permanent terugdringen van ongewenst boom- en struikopslag en het wieden van riet en dauwbraam. De gewone braam is sinds een jaar of 3 onder controle. Uit de buurt is geen betrokkenheid. Dus we doen het beheer een keer of 10 per jaar met eigen vrijwilligers en op dagen als NLdoet met bedrijven. Stap voor stap houden we in het grootste deel van het terrein op orde en vrijkomende stukken zaaien of planten we in met geëigende soorten zoals tongvaren, eikvaren, sedum soorten en toortsen, terwijl orchideeën en andere soorten zoals pastinaak, 3 kaardenbolsoorten, ruccola, rode spoorbloem, teunisbloem en toortsen zich spontaan vestigen. Dat geldt ook voor houtige soorten zoals eik, kers, meidoorn, hazelaar, appelboom, die we selectief vrijzetten. Ook houden we de veiligheid nauwlettend in het oog. Met name overhangende takken, de doorkijk bij de scherpe, onoverzichtelijke bocht van het fietspad. De soorten die we terug dringen zijn de overmaat van wilgen, rode kornoelje, riet, bosrank, gulden roede en dauwbraam. Maar helemaal redden we het niet. Met name de rode kornoelje woekert sterker dan we het kunnen maaien en uitsteken. Daarom is het zeer welkom dat de gemeente heeft toegezegd om in 2026 een machinale inhaalslag te willen maken.

3.1.5: Jansoniusterrein (41 in Tabel 1)

Het Jansoniusterrein beslaat een strook van 200 x 50 m langs de Geniedijk in het Oude buurtje bij het Hospice Bardo in de Jansoniuswijk. Het is bijna de enige plek waar de bebouwing rond de Geniedijk als Unesco wereld erfgoed op de beoogde 50 m is komen te liggen. Op veel plekken ligt de bebouwing tot aan het voor- en achterkanaal van de dijk. Zoals meestal hebben we met dit terrein een paar achterliggende ideeën:

1: de wijk en de naast gelegen Linijschool betrekken bij elkaar en de natuur als plek voor sociale cohesie. Dat doel is volledig mislukt omdat de wijk nul betrokkenheid aan de dag legt. De enig overgebleven wijkbewoner van 5 is in 2025 verhuisd: Met dank aan Jeroen Doesburg die 8 jaar de lokale coördinator en medetrekker was.

2: De bewoners van hospice Bardo in hun laatste dagen, weken en maanden een mooi uitzicht bieden op de bloeiende ecologisch gradiënt van 1,5 m boven het oppervlakte water tot 1 m onder water in de amfibieënpoel over 4 verschillende zones: vaste planten, eenjarige soorten, oeversoorten en de amfibieënpoel zelf met bloei van april tot september

3: Het Jansonius terrein vormt onderdeel van een groene long midden in Hoofddorp die bestaat uit het Nanningabad (zie ook 6.1), de Geniedijk met schootsvelden, het Fort Hoofddorp en de Eersteling molen. Dat zijn tot op heden losstaande elementen. Met het integreren van natuur, cultuur historie, cultuur, horeca, voedsel(verwerking), veeteelt midden in de stad, recreatie en speelruimte zou een 'Central park Hoofddorp' gevormd worden met meerwaarden voor elk element afzonderlijk en de omwonenden en zelfs met potentie als trekpleister voor toerisme. Voor dit concept van meer betrokkenheid, eigenaarschap en Hoofddorpse identiteitsversterking hebben we nog niet alle handen op elkaar gekregen.

Het terrein is rond 2014 aangelegd met een indeling deels op ons verzoek:

- 1: een 3000m2 amfibieënpoel met een levende boombrug voor kinderen om op te spelen;
- 2: Een natte oeverzone met moerassoorten;
- 3: Een drogere/hogere zone met eenjarige soorten;
- 4: Een nog hogere/drogere zone met meerjarige soorten;
- 5: Een boomgaard met 20 fruitbomen en 100 fruitstruiken;
- 6 :Een bosplantsoen met bomen en struiken die bloeien en bessen dragen;
- 7: Een aantal perkjes siergras en kruiden;
- 8: Nutsgroen in de vorm van de gazon en een kunstgrasveld met zitbankjes.

In de jaren vanaf 2018 bestaat het beheer vooral uit het maandelijks maaien en afvoeren van riet op het land en in en rond de amfibieënpoel en uit het verzorgen van de fruitbomen en de fruitstruikjes. Op een aantal zones is de biodiversiteit stap voor stap opgewaardeerd met soorten als kleine en grote ratelaar, moerasrolklaver, kattenstaart, dotterbloem, moeraswalstro, klaversoorten waaronder Hongaarse klaver, watermunt en de eerste rietorchissen en moeraskartelblad. Vooral in de natte oevers staan inmiddels tientallen soorten zegges, russen en biezen en krioelt het van de amfibieën.

De amfibieënpoel vervuld zijn rol met veel kikker en salamanders, maar ook kleine karekiet, meerkoet, waterhoen en de eerste waterral terwijl ook lepelaar, reiger, ooievaar en ijsvogel er af en toe foerageren. De fruitbomen en –struiken zijn inmiddels volwassen en leveren veel fruit (zwarte en rode, kruisbes, Japanse wijnbes, peer, appel, pruim, mispel) op. Maar het idee dat je vrij kunt plukken, maar dan ook helpt bij het beheer, is een iets dat wezensvreemd lijkt in deze samenleving.

Het riet op de oevers en langs het wandelpad hebben we redelijk onder controle met eigen mensen en bedrijvendagen. Het riet en de lisdodde in de amfibieënpoel zelf groeit zo hard dat we dat handmatig over 8 jaar niet bij kunnen houden. Daarom zijn we blij met steun van de gemeente in de vorm van een inhaalslag om de poel machinaal uit te baggeren. Daarna kunnen we het weer een flink aantal jaren bijbenen, verwachten we.

3.1.6 Begraafplaatsen Haarlemmermeer en Spaarndam

In 2024 is er een interessante vervolgonwikkeling op gang gekomen rond bloemenweides en ecologisch beheer bij de begraafplaatsen in de combi-gemeente Haarlemmermeer/Spaarndam. Er zijn 3 factoren waardoor begraafplaatsen veel potentie hebben voor meer ecologisch beheer.

- 1 Veel begraafplaatsen hebben nl grote ruimte reserveringen voor toekomstige grafvelden. Voor ingebruikname worden deze als gazon beheerd. Gezien de droge hoog opgehoogde zandige bodems zijn die ook zeer geschikt voor rijkbloeiende bloemenweides;
- 2: Begraafplaatsen zijn sowieso eilanden van rust en inspiratie met bijzondere en oude bomen, met potentie voor meer, die uitnodigen voor wandelen en reflectie;
- 3:Direct naast begraafplaats de Wilgenhof(6 ha) is de Zwanenburgstartbaan aangelegd waardoor elke minuut de stilte verstoord wordt. Daarom wordt de Wilgenhof gesloten. Maar dat proces met grafrechten neemt tientallen jaren. In die tijd komt er meer en meer van de 6 ha braak te liggen met potentie voor meer biodiversiteit.

Natuurlijk mag het omvormen van gazon beheer tot meer biodiversiteit niet (veel) duurder worden. Daarom bood de MEERGroen aanpak met zelf gewonnen zaad en vrijwilligers groepen een kans. In 2024 zijn de eerste kleinschalige experimenten gedaan op de Wilgenhof en de Meerterpen. De resultaten waren zodanig dat er in 2025 meer areaal ingezaaid is op de Wilgenhof, de Meerterpen, de Iepenhof en op de Stompe Torenterp naast het kerkhof in Spaarndam (foto). Naast het inzaaien van bloemenweides zijn er mogelijkheden voor insectenhôtels, nestkasten en het organiseren van rondleidingen en werkdagen. Het gebruikte zaadmengsel bestaat uit een mix van 80 soorten eenjarige, tweejarige en meerjarige soorten zodat na losfrozen voor het inzaaien de eerst twee jaren de eenjarige soorten domineren en daarna de tweejarige en meerjarige soorten zodat allenmaaien en hooien al vervolgbeheer nodig is.

Inzaaien van de terp bij de Stompe Toren begraafplaats Spaarndam

3.1.7 Recreatieschap Spaarnwoude (nr. 30 tm 32 in tabel 1)

In drie gebieden van recreatieschap Spaarnwoude zijn we sinds 2009 actief: Groene Weelde, Groene Carre Zuid- en Boseilanden, waar we vooral orchideeënweides ontwikkelden en beheren door ook zaailingen te verwidjeren oogsten. In 2024 en 2025 hebben we via de Meerbomen.nu actie meer terreinen van de 4.500 ha parklandschap van Recreatieschap Spaarnwoude toegang gekregen om zaailingen te 'redden'. D.w.z. we halen alleen de exemplaren weg die minder dan 10 % kan op uitgroeien hebben zoals op maaiplekken langs paden en in dichte clusters. In het bos plantsoen zelf. Rond het dorp Spaarnwoude ('oud' Spaarnepark) en Amsterdam wordt dit door andere MeerBomenNU groepen verzorgd. MEERGroen is voor de meerbomencampagne vooral in een groot deel van de 1200 ha in de Haarlemmermeer ('nieuw' Spaarnwoude) actief. Met de 5-20 mensen per werkdag, focussen we voorsnog op terreinen met wilde soorten zoals delen van de Groene Weelde, Groene Carre Zuid, het Herdenkingsbos en de Boseilanden. Vooral in de Groene Weelde rond het Herdenkingsbos, dat voor de Floriade 2003 is aangelegd, hebben veel wilde soorten zich massaal uitgezaaid, zoals zoete kers, eik, haagbeuk, hazelaar, meidoorn, bosroos en ook soorten als rode en zwarte bes en wegedoorn.

Groene Carre Zuid (nr. 30 in tabel 1)

In 2009 hebben we met eigen budget een kuil met afstervende bitterwilgen vergraven van 1 biotoop naar 7 biotopen. 5 daarvan bestaan uit een nat-droog gradiënt en 2 uit bos waarbij we 1 deel bos selectief dunnen tot een zo gevarieerd mogelijk loofbos en een ander deel laten we ongemoeid zodat de berken daar gaan domineren en de (bittere) wilgjes blijven afsterven. De nat-drooggradiënt bestaat uit een vijftal zones van amfibieënpoel via een kletsnatte zone, tot steeds droger tot 2,5-3 m boven het grondwaterniveau. Doordat de bodem bestaat uit voedselarme zandige klei (ex Waddenzee zandbank) met daarin schelpen en brak

kwelwater en de laagte geen afwatering heeft en dus soms droog staat en soms helemaal vol met regenwater, is er midden in de Haarlemmermeer een soort duinvallei ontstaan die zeer rijk aan soorten is geworden. Vaak mooier dan menige duinvallei op de Waddeneilanden.

Op minder dan 1 ha groeien er inmiddels 2000 rietorchissen, 30.000 moeraswespenorchissen, 200 brede wespenorchissen, 200 zomerbitterling, 200 rondbladig wintergroen, 500 moeraskartelblad, 10.000 grote ratelaars, 3 soorten ogentroost en 3 soorten duizendguldenkruid. De laatste ontwikkeling is dat parnassia (een duinvallei plant) zich tot meer dan 30.000 exemplaren heeft uitgebreid.

Al deze soorten zijn bijzonder of heel bijzonder en veel staan op een rode lijst als bedreigd. Daarnaast staan er nog 60-80 andere soorten. In het bos broeden o.a. de blauwborst, fitis, tjiftjaf, zwartkop, winterkoning en nachtegaal. Ook op het gebied van paddenstoelen is het een bijzonder terrein met onder andere de knalrode zwart wordende wasplaat, de fopzwam en verschillende soorten melkzwam. Tussen november en maart verwijderen we de zich massaal opkomende zaailingen van berk, els, populier, (bos, kat, bittere en geoorde) wilgen, rode kornoelje, maar ook de overtallige zaailingen van kers, den, zwarte els, meidoorn en duindoorn. Deze krijgen via de Meerbomen.nu actie weer een nieuwe standplaats waar ze groot kunnen worden. Elk jaar weer 5000- 10.000 stuks. Met NLdoet maaien en hooien we de rest van de biomassa in de duinvallei.

Groene Weelde/Herdenkingsbos en Boseilanden (nr. 31, 32 in tabel 1)

Ook in de Groene Weelde houden we sinds 2009 een aantal orchideeënweides bij. Deze orchideeën van inmiddels 4 soorten komen tot ontwikkeling door consistent en handmatig beheer. Ook hier bestaat dat vooral uit het verwijderen van massaal opkomende zaailingen: vooral van ruwe berk, zwarte els maar ook de zomereik, zoete kers en rode kornoelje zijn hier redelijk talrijk. Van de boswilg, katwilg en geoorde wilgen dunnen we bestaande bomen, waarbij de slieten ook elders geplant worden. In 2025 konden we in de omliggende bosplantsoenen zoals het Herdenkingsbos bij Vijfhuizen, de Boseilanden en ook rond het dorpje Zwaanshoek aan de gang. Met de dorpsvereniging Vijfhuizen en het Recreatieschap hebben we zo wel in 2024 als in 2025 een combi-actie gehouden door samen boompjes uit het Herdenkingsbos te redden en die bij het Natuurtuin Park Vijfhuizen (achter het MH17 monument) uitgezet als soortenrijke windsingel om een nieuwe boomgaard.

3.1.9 New Terra terrein

Een veelbelovend nieuw project in 2024 was het 3 ha grote C-Bèta terrein wat in 2025 omgenoemd werd naar New Terra. Dat is een 3 ha proefterrein voor duurzaamheidsexperimenten binnen het 350 ha Schiphol Trade Park (STP) van SADC (Schiphol Area Development Company). SADC is een semi-overheidsinstelling om werklandschappen (bedrijventerreinen) te ontwikkelen rond Schiphol en heeft grote ambities op duurzaamheidsgebied en biodiversiteit waarin het ook een voortrekkersrol en een pioniersrol wil vervullen. Zo'n voortrekkersrol op die vlakken spreekt MEERGroen aan en we hebben aangeboden daarmee te helpen om samen verder te komen. Het 3 ha New Terra terrein is gelegen rond het New Terra Duurzaamheidscentrum in en naast een monumentale boerderij waar allerlei bedrijven en startups gehuisvest zijn. Eén daarvan is het NMCX: het duurzaamheidscentrum van de gemeente Haarlemmermeer. In het pionieren speelt het New Terra terrein een belangrijke rol omdat daar vergunningstechnisch de ruimte is gecreëerd om met duurzaamheid en biodiversiteit te experimenteren. Van die ruimte hebben we in 2024 en 2025 slagvaardig gebruik kunnen maken.

In 2024 is een 1,5 ha bloemenweide met 4 types, waaronder een verticale tuin (foto) gerealiseerd. Die verticale tuin vormt ook een luwe zonplek waarachter lessen en openbare bijeenkomsten gehouden kunnen worden in een amfitheater met 30 boomstam zitjes en een druivenpergola.

Een bestaand hazelnotenbos van 0.5 ha heeft wel potentie maar is door de milieudienst nog niet vrijgegeven zodat we alleen kleine werkzaamheden zoals het verwijderen van bramen aan de rand konden doen.

Naast het hazelnotenbos ligt een strook van 2500 m² waarin we in 2025 een groentetuin, een fruittuin en een kloostertuin met een druiven pergola hebben aangelegd van elk 800 m². Op de groentetuin hebben we 3 ton aardappelen en 400kg pompoenen courgettes verbouwd. In het fruitpark zijn 450 fruit struikjes geplant en in de kloostertuin zijn paden, heggetjes en themavakken ingericht en de eerste 40 kruiden soorten (van 200- 300) zijn ingebracht. Die zijn verdeeld in thee-, verf- en kookkruiden en medicinale kruiden. Elke soort krijgt nog een informatiebord.

De verticale tuin op de New Terra bloemenweide

In 2025 is ook een kas met teeltruimte en een les/sociale ruimte tot stand gekomen, die druk gebruik wordt als werkruimte en voor een wekelijkse verbindingbijeenkomst in de vorm van een happy hour met meergroente markt, die goed aansloeg. In 2026 komt daar nog een barbecue of pizza oven bij. Op de bloemenweide is in 2025 ook het amfitheater en een serie takkenrillen tot stand gekomen. E.e.a. was behoorlijk wat werk. Maar door de strategische ligging en de goede infrastructuur (ook sociaal) zijn er veel grote evenementen gehouden met bedrijven, de provincie (100 ha klimaatbos Coalition of the willing bijeenkomst, de gemeente (Share meets prijs), de opening van de kas plus lancering van het New Terra concept. Al met al bruiste het er regelmatig van de activiteit en is er veel tot stand gekomen, in 174 mandagen werk in 2024 en 844 mandagen in 2025. In 2025 hebben we bijna 90 keer gewerkt in het terrein waarvan 70 keer met eigen vrijwilligers om te wieden, oogsten, maaiacties uitvoeren en de meergroente markt verzorgen. Daarnaast zijn er 19 grote werkdagen gehouden met 6x10, 6 x 20, 2 x 30 en 2x 40 mandagen en 3 x hele grote dagen met resp. 100, 150 en 200 mandagen. Dat leverde ook zichtbaarheid en draagvlak op bij de bedrijven op STP en bij de omwonenden en de politiek. Eenmaal kregen we zelfs het Radio programma Vroege Vogels op bezoek met landelijk publiciteit. Hierop bouwen we in 2026 verder door met een sociaal en educatief programma in combinatie met het reguliere beheer en de verder inrichting van de 3 ha. Daarin gaat Xinyu een rol vervullen.

3.1.10 Zonnepanelenveld (nr. 40 in tabel 1)

Langs de rondweg Hoofddorp Noord, de N201, ligt een groot zonnepanelenveld van 20 ha. De beheerder had behalve voor de opwekking van duurzame zonne-energie, ook belangstelling om de waarde van biodiversiteit onder de aandacht te brengen. En wij ook want dagelijks rijden er nl 50.000 auto's langs. In 2020 zijn 4 insectenhôtels geplaatst. In 2021 zijn er omheen kleine bloemenweides aangelegd. Waar nodig wieden we de bloemenweides en houden we de insectenhôtels bij (vooral aanvullen van bamboestokjes

om de vulling strak te houden). Er is ruimte om van de 200 m² bloemen naar 5.000 m² te gaan. Dat blijven we promoten, maar het is nog niet gelukt.

3.2 Kaageiland Boomgaard. (nr 24 in tabel 1)

Rond 2012 hebben we rond het Bezinningscentrum Stal op de Kaag met Pastoor van Lent, die inmiddels met emeritaat is een inspirerende natuurtuin en boomgaard opgezet. Dat verliep goed tot de Corona periode in 2020. In 2025 was er zo'n grote oogst dat de Stal op de Kaag weer terug greep op onze samenwerking om met de eilanders de oogst binnen te halen en te verwerken. Die was in september meer dan 500 kg en nog eens 180 kilo eind oktober. Bij het oogsten bleek dat het onderhoud van de bomen ook wel weer een inhaalslag kon gebruiken. Dat gaan we in februari 2026 weer oppakken in de vorm van een fruitbomen snoeidag en – cursus. Zo is het Kaagproject weer terug in onze samenwerking.

3.3 Heemstede

3.3.1 Algemeen

In Heemstede zijn we sinds juli 2013 actief. Het eerste project was Speelbos Meermond (5,5 ha), waar elke vrijdag door een groep van 15-20 mensen wordt gewerkt. Sinds 2015 wordt er ook in landgoed Groenendaal (90 ha) gewerkt met de boswachters. Sinds 2018 hebben we er een 6-tal bloemenweides van totaal ruim 2,9 ha ontwikkeld. In 2019 kregen we een gebouw van de gemeente in bruikleen, dat dienst doet als slechtweer werklocatie, voor het bouwen van insectenhôtels en nestkasten, vergaderingen, cursussen en lezingen. In 2022 kwam er na 6 of 7 jaar overleg beweging in een beheercontract van het Sorghbosch (6 ha). In 2025 zijn Meermond en Groenendaal gecontinueerd, zijn er 2 bloemenweides weg gevallen en 2 nieuwe ingezaaid.

3.3.2 Meermond (nr. 36 in tabel 1)

Rond de bestaande bloemenweides, boomgaard en de inrichting van het moeras zijn er in 2025 geen grote nieuwe ontwikkelingen geweest. Maar er is genoeg te doen aan regulier beheer. Ons werk wordt door de gemeente extra ondersteund met machinewerk van de gemeentelijke kraandrijver. Landschap Noord-Holland maait en hooit de vlakke stukken van het terrein.

Onze groep kan zich daarom op andere zaken focussen zoals het verwijderen van reuzenberenklauwen en Japanse duizendknoop, het maaien van de hellingen, het snoeien van struiken langs de pad, het knotten van wilgen in de winter en het maaien van het riet in de moerassen. Ook het terugdringen van bramen is een constante factor. We oogsten, snoeien en bemesten de fruitbomen en -struiken. Daar staan nog steeds de nodige bramen en ook het bosplantsoen met struikvormige bloeiers en besdragers.

Meermond staat meer en meer op de kaart bij de gemeente als plek met waardevolle biodiversiteit en waar steeds meer mensen recreëren. Dat is verheugend. Alleen de manier waarop zou soms nog wat meer in overleg kunnen met onze groep die al meer dan 10 jaar elke week met het beheer en de biodiversiteit op Meermond bezig is, kunnen. Zo is er in 2024 een biodiversiteitsroute geopende met infoborden die de gemeente met de Herenboeren op Meermond heeft geplaatst. In 2025 is ook een zeer luxueus insectenhôtel geplaatst, alleen met de voorkant gericht op het noorden, zodat er geen bewoning in kwam. In 2026 gaan we hem op een plek zetten waar bijen er wel graag in willen komen.

Naast werken, maken we het ook gezellig met koffie en een dag- en een week 'evaluatie'

In 2025 hadden we nog steeds last van jeugd vandalisme. Er werd/bleef een groep jongeren actief, die overall de bijl of de zaag in zette, van bomen tot informatieborden en onze insectenhôtels, brand stichtten, veel rotzooi aan fietsen, bier en tuinstoelen en tafels aansleepten en vernielden en zelfs geen greintje respect hadden voor te hulp geroepen BOA's. Ook reden ze met fat bikes een deel van het moeras aan gort. Het ergste wat ze gedaan hebben is onze monumentale Mammoetboom (waar we het 500, 1000 en 3000 jarig bestaan van Meermond bij wilde vieren) bij de grond hebben afgezaagd en verbrand. Gelukkig hebben we ze bij handhaving kunnen aangeven. Hopelijk heeft dat geholpen. Dat zullen we in 2026 zien.

Dieren

In het moeras leven inmiddels niet 1 maar 2 of 3 waterralparen en steeds meer vogelsoorten leven en broeden in het terrein zoals de ijsvogel, groene specht, grote bonte specht, buizerd en torenvalk, braamsluiper, nachtegaal, fitis, tjiftjaf, pimpelmees, koolmees, staartmees, groenling, vink, grauwe gans, nijlgans, wilde eend, krakeend, waterhoen, meerkoet en fuut, merel en zanglijster. Een nieuwe ster aan het firmament in 2025 was een aantal paartjes Cetti's Zanger. De soort is met enorme opmars bezig uit Zuid Europa en heeft een voorkeur voor bosjes langs water. Die zijn er op Meermond genoeg. Onze bosuilenkast werd door de vogelwerkgroep vervangen door een torenvalkkast, maar de torenvalk verkoos dit jaar weer de kast bij de buurwoonboten, waarvan we vorig jaar de paal rechtop hebben gezet. Het vossenpaar is er na 5 jaar nog steeds, met elk jaar een paar jongen. De grootste verrassing was het spotten van een otter in 2023. En in 2025 kregen we weer een melding. Dat zou kunnen betekenen dat het in 2023 geen doortrekker was.

3.3.3 Groenendaal (nr. 37 in tabel 1), Meerbomen.nu en bomenhub

Sinds 2015 werken we ook met de boswachters van Landgoed Groenendaal. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat we jaar rond op de vrijdag samen zouden werken. De boswachters in de zomer op Meermond en wij in de winter in Groenendaal. Dat is sinds 2022 in het slop geraakt. Ook in 2025 is de samenwerking vanuit de Meerbomen.nu kant gecontinueerd en werden er regelmatig grote werkdagen met bedrijven gehouden en putten de boswachters uit de pool van geïnteresseerden van de Meerbomen campagne. In 2025 investeerden we 150 mandagen werk in Groenendaal. Dat leverde bijna 20.000 boompjes op, meest beuk, kardinaalsmuts, rode bes, es, en veldesdoorns. Van af oktober 2025 gingen die grotendeels naar de nieuwe Bomenhub op de bloemenweide bij Slot Heemstede. En op 14 december werden daar de eerste 1500 boompjes van uitgedeeld.

De eerste uitdeeldag op de bomenhub Heemstede

3.3.4 Sorghbosch (nr. 38 in tabel 1)

In 2017 heeft de gemeente Heemstede de relatie gelegd tussen MEERGroen en het Sorghbosch. Dat landgoed van 6 ha is eigendom van drie zorginstellingen. De focus van deze organisaties ligt niet op bosbeheer en daarom was het beheer van dit monumentale landgoed niet optimaal. Jarenlang hebben we geprobeerd de 3 eigenaren op 1 lijn te krijgen voor een gemeenschappelijk beheerplan, door af en toe via stagedagen of NLdoet te laten zien wat de mogelijkheden en voordelen daarvan zijn en hoe het landgoed daarvan opknapt. Op die manier hebben we ca.100.000 esdoorn zaailingen verwijderd en op takkenrillen verzameld (als schuilplaats voor kleine dieren en t.b.v. insecten en paddenstoelen). Van esdoorns en andere soorten (beuk, veldesdoorn, linde, Europese vogelkers, kardinaalsmuts, hulst, taxus) hebben we overvallige exemplaren via de Meerbomenactie een andere plek kunnen geven. Misschien in totaal wel 50.000. Naast zaailingen van 20 cm tot 5 m hoog staan er inmiddels ook ca. 800 grote esdoorns van 15 tot 40 m die de monumentale eiken, lindes en eiken verdringen. Hiervan hebben we er inmiddels een 100-tal met wortel en al verwijderd en deze als belijning van paden neergelegd. In 2021 heeft dit geleid tot het afsluiten van een beheercontract met St. Jacob, de eigenaar van 50% van het terrein, waarna onze werkzaamheden intensiverden. Deze werkdagen op zaterdag worden regelmatig aangevuld met bedrijvendagen omdat het werken in een monumentaal landgoed aanspreekt. Met een nieuwe aannemer van St Jacob zijn er ook vorderingen gemaakt bij het opknappen van de vijver, die vol lag met omgevallen bomen en blad. In 2025 is er eindelijk werk gemaakt in het verwijderen van een cluster zieke iepen die al 9 jaren een bron van besmetting voor alle iepen tot 5 km in de omgeving vormden.

Door MEERGroen is een concept beheerplan gemaakt om het monumentale landgoed in 10- 20 jaar toekomstbestendig te maken voor de komende 100 jaar. Het grote probleem daar bij zijn de honderdduizenden esdoorns die eiken, beuken en lindes weg concurreren. Als vrijwilligers kunnen we de kleine exemplaren aan tot een stamdiameter van 12- 13 cm. Maar er staan nog bijna 400 moeder(van 15 cm tot ruim 1m diameter) bomen die jaarlijks miljoenen zaadjes produceren die bijna allemaal kiemen. De kunnen wij niet aan en dan blijft kleine boompjes weghalen een demotiverende Sisyphus klus. Het lukt

helaas ondanks 2 jaar voorwerk niet om de aannemer een offerte te laten maken waarop St Jacob hun tijdsplanning kan baseren.

Een tweede structureel probleem is dat St Jacob maar 50 % van het landgoed in bezit heeft. De andere helft is (25/25%) van Kennemeroord en Elan Wonen. Alleen het stuk van St Jacob opknappen heeft minder zin als de esdoorns van de andere eigenaars nog miljoenen gevleugelde zaden blijven produceren en het is ook beter voor het landgoed als er 1 beheerplan komt. Eind 2025 is er een kleine opening gekomen bij het bestuur van Kennemeroord dat zij misschien toch mee willen doen. En aan de gemeente is gevraagd hun doorzettingsmacht te gebruiken om Elan Wonen te bewegen mee te doen en dit monumentale landgoed met bomen tot 300 jaar oud toekomstbestendig te maken.

3.3.5. Bloemenweides Heemstede

Van de 6 bloemenweides in Heemstede waar we bij betrokken zijn, zijn er 2 afgefallen (Thorbeckelaan en Vrijheidsdreef), maar er zijn er ook weer 2 nieuwe bermen ingezaaid met MEERGroen zaad (Ritzema Boskade en Crayenestersingel). De bestaande bloemenweides zijn op de Kohnstammlaan, bij slot Heemstede, de Blekersvaartweg en aan de Cruquiusdreef. Het pijnpunt bij alle bermen is het frezen wat essentieel is voor de eenjarige soorten. Daarbij kunnen boomwortels beschadigd worden. Ook is het een bewerkingsslag, die geld kost. Daarom is er in 2025 een verandering doorgevoerd. De weides zijn nog eenmaal voorzichtig gefreesd en ingezaaid met een mengsel van eenjarige, tweejarige en meerjarige soorten. Die eenjarige soorten domineren de eerst twee jaren en daarna nemen de twee- en meerjarige soorten het over. Vanaf 2026 hoeft er daarom alleen gehooïd en niet mee gefreesd te worden. We kunnen wellicht met de gemeente een beheer met de omwonenden op starten aangevuld met vaste MEERGroen mensen en bedrijven/scholen om ongewenste soorten te onderdrukken en zaad te winnen.

Op Meijerslaan 17 wordt flink productie gemaakt

3.3.6 Meijerslaan 17

Meijerslaan 17 is een gebouwtje dat we van de gemeente Heemstede in bruikleen hebben sinds 2019. Het is geen beheerproject, maar neemt een op veel manieren bijzondere plek in bij de activiteiten mix waarmee MEERGroen vrijwilligers betreft bij de natuur. Het is de uitvalsbasis voor de werkzaamheden in het naastgelegen Sorghbosch en landgoed Groenendaal, de plek waar lezingen, cursussen (3x meerbomen cursus dagen voor Noord-Hollandse oogst begeleiders) en vergaderingen (10 x) gehouden worden, maar vooral speelt het een rol als plek waar de tientallen en honderden insectenhôtels en nestkasten worden gebouwd (zie bij insectenhôtels), is het vestigingsadres/hoofdkwartier van de stichting bij de Kamer van

Koophandel. Ook is het de plek waar met ongunstig weer doorgewerkt kan worden, zodat vrijwilligers de zekerheid hebben dat er altijd iets te doen is. Vanwege de mogelijkheid tot samenkomen speelt het een belangrijke rol bij de sociale cohesie van de vrijwilligers van de stichting.

Ook speelt het gebouw een rol bij het verzamelen van bloemenzaad, waar tientallen vrijwilligers jaarlijks bij betrokken zijn. Na oogsten van de zaadkoppen worden deze gedroogd in onze kassen, maar door een te lang droog en heet verblijf in de kassen gaat de kiemkracht achteruit. Daarom worden het zaad na schonen bewaard in de Meijerslaan op kamertemperatuur. In 2025 ging het om 90 kilo zaad van 80 soorten, waarmee we veel (10-12 ha) nieuw bloemenweides hebben kunnen inzaaien of opwaarderen.

Het gebouwtje wordt 3-4 x per week gebruikt door een groepje vrijwilligers dat zich gecommitteerd heeft aan de bouw van insectenhotel en nestkasten (foto)

De Meijerslaan helpt ook in de verbinding met de wijk. Er zijn 3 activiteiten gehouden met de scholen en de buitenschoolse opvang met tientallen kinderen, zowel bij de bouw van insectenhôtels bij wijkcentrum De Luifel, scholen De Ark, bij De Evenaar en de BSO's Mambo en de Molenwerf van Casca en een op de Kohnstambloemenweide.

De laatste ontwikkeling van de afgelopen weken van 2025 is dat we een samenwerking op poten aan het zetten zijn met Heemstede Beleef om meer activiteiten en burgerparticipatie op gang te krijgen.

3.4 Teylingen (nr. 66 en 67 in tabel 1)

3.4.1. Algemeen/natuurmarketing

Wethouder Hooij van Teylingen was eerder wethouder in Heemstede. Door haar achtergrond en mede gestimuleerd door interesse in de gemeenteraad voor de Meerbomen campagne is er een gesprek op gang gekomen om ook een MEERGroen werkgroep in Teylingen op te zetten in 2021. Zo zijn er een drietal projecten opgestart die in 2025 hun 5^e jaar ingingen: wijkpark De Horsten (1,2 van 1,5 ha), de oude vuilnisbelt aan de Menneweg (0,9 van 3 ha) en de Meerbomen campagne. Onze activiteiten worden ondersteund door een publiciteits- en voorlichtingsprogramma met persberichten en deelname in de jaarlijkse gemeentelijke GroenDoen markten (tot 2024). Door een reorganisatie in de gemeente verliepen de contacten de in 2023 en 2024 niet optimaal. In 2025 is dat weer recht getrokken: Op ambtelijk niveau op 24 maart (Gert Jan de Jong en Paul Wolvers), met de gemeenteraad op 22 april (via Edith Alkemade D66). Naar aanleiding van de voordracht aan de gemeenteraad over waar MEERGroen voor staat, zijn er met de communicatie afdeling (Jamie de Ridder) en de Groene uitdaging (Lisa de Block) vervolgstappen genomen. Het idee daarachter is dat alle groene organisaties gebrek aan zichtbaarheid, financiën en vrijwilligers hebben. Door samen op te trekken kunnen we dat bij sturen. Daartoe is de Meergroendoen coalitie opgericht waarin ca 40 groene organisaties die daaraan mee willen werken zijn uitgenodigd.

Ook in het Gemeente programma 'Denken over een duurzame toekomst' bij het Thema Groen en Biodiversiteit hebben we actief geparticipeerd vanaf 24 oktober. Concreet heeft dat geresulteerd vanaf 19 september in wekelijkse of tweewekelijkse columns die gevuld worden met input van de organisaties en de verspreid worden via de Groene Uitdaging. 32 mensen/organisaties hebben zich aangesloten. De eerlijkheid gebied te vermelden dat 90 % van de input tot dusver geleverd werd door MEERGroen en de dat de meeste organisaties in een soort winterslaap weggezakt lijken te zijn. De verwachting is dat dat in het voorjaar bij zal trekken.

Met deze samenwerking hopen we ook letterlijk en figuurlijk verbinding te maken tussen met bv het terrein en de vrijwilligers groep van de Ruïne van Teylingen met het naastgelegen park de Horsten en de met de Eendenkooigroep bij de Menneweg.

Onderdeel van het betrekken van de samenleving bij natuur is ook publiciteit via persberichten rond het verzamelen en uitdelen van gratis boompjes en het houden van rondleidingen op onze projecten. Op elke werkdag is er gelegenheid om als belangstellende mee te doen of rondgeleid te worden langs de ecologische bijzonderheden. Structureel komen daar nog weinig mensen specifiek op af. Wel op de burendag in september 6 mensen. Verder laten we aan passanten elke werkdag wel het effect zien van wat we doen en waarom. Dat waren er op de boomuitdeeldag 20 en tijdens 7 werkdagen ongeveer 15.

3.4.2. Wijkpark De Horsten

Vanaf het najaar 2021 zijn we aan het werk gegaan in Groenstrook De Horsten. Van dat park van 1,5 ha hebben we toen als proef eerst een halve hectare in beheer genomen. Het bestaat deels uit gazon, deels uit bosplantsoen en deels een weide/moerasoever. Behalve in het gazon stond alles meters hoog in riet, brandnetels, kleeftkruid en zelfs wat Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw. Om het geheel aantrekkelijk te maken en de buurt te mobiliseren zijn er eerst in de herfst 2021 50.000 verwilderingsbollen geplant, deels met de hand en deels met een bollenplantmachine, die van januari tot mei uitbundig bloeien. Deze bollen handhaven zich nu 4 jaar goed en breiden zich uit. In de vochtige oeverstrook staan vooral kievitsbloemen, sneeuwroem en narcis, in het bos blue bells, wilde narcis en daslook en in het gazon een grote variatie aan wilde en grote sneeuwklonk, krokus, wilde narcis, kievitsbloem en sneeuwroem.

Van mei t/m oktober wordt er beheer uitgevoerd om de bollen vrij te houden en de interessante soorten (munt, gele lis, ratelaar, dotterbloem, kattenstaart, dagkoekoeksbloem, koninginnekruid, etc.) beter uit te laten komen. Dat betekent maandelijks maaien met de bosmaaier en een grasmaaimachine. Het doel is om de soortenrijkdom stap voor stap te verhogen en de te dominante soorten terug te dringen.

Elk jaar zien we daar meer effecten van zoals de opkomst van blauw glikkuid, rolklaver en moerasrolklaver en een toename in het aantal individuen van bloeiende soorten. Dat proces versterken we met het introduceren van andere soorten vaste planten voor oevers en bos zoals valeriaan, beekpunge, donkere ooievaarsbek, moeraswalstro, tongvaren, stengelloze sleutelbloem, engelwortel en vooral de grote ratelaar. De grote ratelaar is een halfparasiet van gras en riet en zuigt deze leeg. Elk jaar zaaien we deze soort uit vooral in de vochtige oevers en gaandeweg neemt het aantal planten toe. De verwachting is dat dat op den duur tot een explosie aan dekking gaat leiden die zo dicht is, dat maaien bijna niet meer nodig is. Dat doen we een veel van onze projecten(zie foto uit een project in Hoofddorp).

Dominante ratelaar op de Skatebaan Hoofddorp die gras en riet de baas zijn

De ongewenste soorten riet en kleefkruid werden steeds minder en gaven dus minder werk en de bloeiers nemen spontaan steeds meer toe, omdat we de concurrentie hadden teruggedrongen. In 2024 hebben we de eerste stappen gezet in het nieuwe deel van De Horsten waarmee nu 1,2 ha van de 1,5 onder ons beheer is gekomen. In 2025 werd dat beheer bestendig. Omdat de maai-oppervlakte flink groter werd, ook in andere projecten, hebben we geïnvesteerd in een zitmaaier, want met een bosmaaier en een benzine grasmaaier was het niet meer te doen.

In 2023 en 2024 lag het 'nieuwe' deel van de Horsten maandenlang tot wel 15 cm onder water. De gemeente heeft met schelpengaten iets aan de drainage proberen te doen. Wij denken dat dat niet hele enige probleem is, maar dat extra natte deel van De Horsten gewoon lager ligt dan de vaart er naast, slechts gescheiden door een laag ruggetje. Een van de resultaten van die nattigheid is dat veel bomen elk jaar dood gaan. Ook de bomen die ter vervanging geplant worden (tegen hoge kosten). Ook de essentaksterfte eist zijn tol. Elke werkdag ruimen we takken en stammen op die we op takkenrillen plaatsen om schuilplaatsen voor kleine dieren en insecten en plek voor paddenstoelen te maken. Helaas worden die takkenrillen soms weer door aannemers weggehaald terwijl zij kriskras in het bos takken laten liggen. We zouden dat graag wat meer structureren.

In 2025 bleek nog een effect van de natte jaren ervoor: vrijwel alle bomen in dat natte deel zijn massaal aangetast door honingzwammen. Het waren er tienduizenden (foto) Dat betekent dat al die bomen vroeger of later ook zullen wegwijnen want de honingzwam is een parasiet die bomen dood maakt. In oktober hadden we het maaien zo onder controle dat we ook tijd hadden voor het terug snoeien van overhangende takken in het hele park.

Massale groei van honingzwammen in De Horsten in september 2025

3.4.3 Oude Vuilnisbelt Menneweg

Een ander project was de oude vuilnisbelt aan de Menneweg (ca. 3 ha), naast de Kagerplassen. Die is tientallen jaren geleden uit bedrijf genomen en gesaneerd en vervolgens tot een extensief beheerd recreatiepark omgedoopt. Dat heeft geleid tot veel riet, bramen en brandnetels, waar recreatief en ecologisch nog wel het e.e.a. aan geoptimaliseerd kan worden. Omdat we veel ervaring hebben in Heemstede met een soortgelijk terrein van 6 ha op Meermond hebben we in 2021 een proefstuk van 4.000m² in beheer gekregen als bloemenweide en bomenhub voor de Meerbomenactie: van 1 november

tot 1 maart worden er tienduizenden zaailingen verzameld die eind maart uitgedeeld worden en van 1 april tot 1 november wordt dit een bloemenweide.

Inmiddels was duidelijk dat het ons toegewezen deel bestond uit zeer natte veengrond. Ook de akkerkruiden deden het niet optimaal op die plek. Daarom is deze bloemenweide in maart 2023 tijdens de uitdeeldag ingeplant met 4.000 boompjes als een klimaatbos om CO₂ vast te leggen en biodiversiteit te stimuleren. De geselecteerde soorten daarvoor houden wel van natte blubber zoals elzen, berken, zomereiken, 8 soorten wilgen, lijsterbes, populier en op een iets hoger en droger stuk een 20-tal andere soorten zoals meidoorn, beuk, sleedoorn, linde, esdoorn, lariks en meer. Ondanks een zeer droge zomer in 2023 is 70 % van de bomen aangeslagen. De bomenhub en de bloemenweide zijn in goed overleg met de gemeente verplaatst naar het naastgelegen drogere deel met een gradiënt van 80 cm tot 2 m boven het grondwater. Van de 5.000 m² is 1.000 m² gereserveerd als bomenhub, 1.000 m² is voor vaste planten (boerenwormkruid, wilde marjolein, lange ereprijs, zeepkruid o.a.), 1.000 m² is met tweejarige soorten ingezaaid (wegdistel, kaasjeskruiden, teunisbloem, pastinaak o.a.), 2.000 m² is voor akkerkruiden (klaproos, gele kamille, gele ganzenbloem, etc) gebruikt en 200 m² is met bosrandsoorten ingezaaid onder bomen (dagkoekoeksbloem, wilgenroosje, vingerhoedskruid o.a.). In de vochtige oevers om het klimaatbos ook zijn er ratelaars en orchideeën uitgezaaid (rietorchis, moeraswespenorchis). In 2024 hebben veel soorten in het hoge deel zo uitbundig gebloeid zo dat we er zaad konden verzamelen. Helaas is er in 2025 weer een misverstand met een aannemer ontstaan over het maaien. Midden in de bloei in juni is 4000 van de 5000 m² geklepeld Alleen de nog kale 1000 m² van de bomenhub werd niet gemaaid. In het geklepelde deel is een dichte mat aan hooi blijven liggen, waardoor de overblijvend planten alsnog verstikt zijn en niet meer zijn gaan bloeien. De 1000 m² bomenhub is in juli alsnog gefreesd en ingezaaid met nieuw zaad. Dat stuk heeft gebloeid tot november zodat we de bomenhub verplaatst hebben naar een deel van het geklepelde stuk. In 2026 doen we weer een nieuwe poging om de beheergrenzen duidelijk te krijgen en de bloei op gang te krijgen.

Met de biodiversiteit in de Menneweg bloemenweide waren we aardig op weg voor het klepelen in juni. Er bloeiden een stuk of 20 soorten massaal zoals gewone, gele en reukloze kamille, gele ganzenbloem, margriet, kaardenbol, etc . In 30 jaar veldwerk heb ik in Nederland nooit zo'n dichte populatie foeragerende bijen, wespen en zweefvliegen gezien als toen deze plek in 2024 in volle bloei stond zoals op onderstaande foto te zien is: ca 90 stuks op dit kleine stukje. De potentie is er dus gelukkig. We moeten zien wat daar in 2026 nog vanop komt. Als dat tegenvalt gaan we weer zaaien.

Menneweg bloemenweide 2024 :90 foeragerende insecten op1 m²

In het nieuw ingezaaide stuk zijn ook veel soorten op gekomen ook veel soorten: klaproos, gele ganzenboem, gele kamille, wegdistel, koningskaars, zwarte toorts, stalkaars, vlasleeuwenbek, margriet, teunisbloem kaardenbol. Als deze soorten niet weggemaaid worden, kan van hier uit de bloei zich weer uitbreiden.

3.4.4 Meerbomencampagne Teylingen

Sassenheim had van 2022 tm 2024 een van de mooiste bomenoogstlocaties van Nederland: een 7 jaar braakliggend tennispark, waar we 3 jaar lang elk jaar tienduizenden boompjes hebben kunnen redden met wortels die mooier waren dan bij menig kweker. In 2024 konden we daar voor het laatst oogsten voor er gebouwd werd. In 2024 kregen we van de provincie Zuid Holland toestemming om een 15 km lange berm van de N206 'na te lopen'. Daar staan op 300.000 m² wel 2 tot 4 boompjes per m². Genoeg om vele bomenhubs jarenlang te vullen. De helft daarvan gaat naar Hoofddorp en de rest naar de Menneweghub of een hub in Noordwijkerhout. In 2025 zijn er 7 meerbomen oogstdagen gehouden, waarvan 1 in Park Overbos in Voorhout en de rest langs de N206. De 4000 boompjes verzameld in seizoen 2024/2025 zijn op 14 maart uitgedeeld aan 80 geïnteresseerden. Vanaf november 2025 hebben we al weer een paar 1000 boompjes ingekuuld, die in maart 2026 weg gaan.

4 Meerbomen.nu (nrs. 42-62 in tabel 1)

De Meerbomen.nu activiteit is DÉ grote ontwikkeling sinds het jaar 2020, die al vaak in de verschillende projecten voorbij gekomen is. Het is niet gekoppeld aan een bepaalde gemeente. Het is de vervulling van een lang gekoesterde wens om onze aanpak niet alleen regionaal, niet alleen in heel Nederland, maar mondiaal uit te rollen en om alle partijen in de samenleving te betrekken bij ecologisch denken en handelen. Deze bottom-up aanpak komt voort uit het feit dat het in 25 jaar niet gelukt is om het top-down vanuit de VN en het internationale bedrijfsleven op gang te krijgen. En nu (nu het eigenlijk te laat is en de problemen en dus ook de zorgen toenemen) is er meer draagvlak aan het groeien voor een ecologische oplossing. En juist het vastleggen van de overmaat CO₂ uit de dampkring is een magische truc om de tijd te winnen die we eigenlijk niet meer hebben. En dat kan met de exponentiële groeikracht van bomen!

Bijna elke dag tussen 1-11 en 1-4 oogsten/redden we 1000den boompjes

4.1 Het basisconcept

Het concept achter de Meerbomen campagne is als volgt: Er is in Nederland 400.000 ha bos en ca. 100.000 gemeente plantsoen. Al die bomen en struiken doen hun best om zoveel mogelijk nakomelingen te maken. Dat wordt tegengegaan door (vaak machinaal) beheer. Als gemiddeld 1 zaailing per m² dat proces overleeft (en soms staan er 200/m²) heb je **elk jaar** 5 miljard boompjes van 100 soorten die gratis voor het oprapen staan en die nooit groot kunnen worden. Wij halen die boompjes die het niet gaan redden weg (ecologisch beheer) en maken die beschikbaar aan iedereen die zich zorgen maakt over klimaat en biodiversiteit en die

er ruimte voor heeft of maakt om ze groot te laten worden. Dat zijn boeren, gemeentes, scholen, projectontwikkelaars, mensen met tuinen of voedselbossen, etc. Er blijkt na 5 jaar ruimte te over te zijn voor gratis boompjes. Die boompjes van 50-100 gram nu, groeien in 10 jaar naar 100-500 kg en in 20 jaar naar 1.000 kg of meer. Dat gaat heel snel (exponentieel) zoals alles in de natuur. Die 500-1.000 kg hout legt 1.000-2.000 kg CO₂ per boom vast. Als we de 1-5 % inwoners van Nederland kunnen mobiliseren die zich echt zorgen maken over hun toekomst kunnen we al die terreinen ecologische en ambachtelijk beheren, worden we met 900.000 mensen een relevante maatschappelijke beweging en komen er 5-10 miljard boompjes per jaar beschikbaar. Die hoeven we niet allemaal een plekje te geven (zoals esdoorns en wilgentakken) maar we kunnen ons permitteren de 10-100 miljoen leukste uit te planten. Wereldwijd is de potentie van deze lokale aanpak onbegrensd en kunnen we de overmaat aan CO₂ in 10-20 jaar uit de dampkring vastleggen, leert de stedelijke samenleving met de natuur mee te werken, mondiaal samen te werken en winnen we de 50-100 jaar voor een structurele ombouw van de samenleving terug, die we nu niet meer hebben en hebben miljoen mensen een ecofitness ervaring en hoeven we niet bij de pakken neer te zitten 'dat het klimaat en de mensheid toch verloren is'. Dat is nl een 'self fulfilling prophecy' als de fut ontbreekt om te doen wat nodig is.

Dankzij het partnerschap en de samenwerking met Urgenda en de Caring Farmers sinds 2020 zijn er inmiddels (december 2025) 37.000 mensen actief (+10.000 in 2015) in Nederland bij het oogsten/redden van zaailingen uit meer dan 1000 bosgebieden. Die boompjes worden georganiseerd in 300 bomenhubs (+80 in 2025) en zijn uitgedeeld aan 5000 belangstellenden, die 100 tot soms wel 70.000 boompjes hebben geplant. En daarnaast zijn er nog wel 12.500 stadstuinen waar 1-10 boompjes naar toe gingen. In 2022 is de actie uitgebreid naar Duitsland (MehrBäumeJetzt) met meer dan 200.000 boompjes, in 2023 naar Engeland, Schotland, Wales en Ierland (MoreTreesNow.Eco), in 2024 naar Frankrijk (VitesPlusDarbres.fr). In 2025 zijn er stappen gezet naar Spanje en Italië (zie onderstaand)

De Meerbomen aanpak is er één waar we, i.t.t. de overheid en het bedrijfsleven, vertrouwen willen geven aan iedereen die meedoet om de breed levende zorg over klimaat en sociale cohesie om te zetten in positieve energie om er iets aan te doen. De campagne is daarom zo opgezet dat letterlijk iedereen initiatieven (evenementen) mag initiëren, of je nu bouseigenaar bent, vrijwilliger of iemand die ruimte heeft om bomen te planten. Dat is zo'n succesvol concept gebleken dat we (gelukkig) het zicht kwijt zijn op wat er allemaal overal gedaan wordt. Wel weten we dankzij de fantastische bomenplanner dat er t/m april 2025 ruim 2,5 miljoen bomen verplant zijn in Nederland en 200.000 in Duitsland en dat er in de eerste 2 maanden van seizoen 2025/2026 al 300.000 bomen gered waren, waarvan er 145.000 alweer een nieuw plekje hadden gekregen.

4.2 MEERGroen en meerbomen.nu 2025

Het meerbomen.nu concept is voortgekomen uit het Haarlemmermeerse Boomweggeefmodel wat door MEERGroen en voorgangers sinds 2009 ontwikkeld is. Het is een campagne van Urgenda samen met MEERGroen waar bij Urgenda de ICT, PR en projectmanagement doet en MEERGroen met name bij de ecologische aspecten en de productiviteit betrokken is. Zo heeft MEERGroen met 20-30 mensen in seizoen 2024/2025 151.000 van de landelijk oogst van 515.000 boompjes verzameld en in de eerste helft van 2025/2026 staat de teller al weer op 80.000 van de 300.000 landelijk.

Vanuit het besef dat we met de energietransitie de strijd tegen de klimaatverandering aan het verliezen zijn, omdat we niet de handen uit de mouwen willen steken, noch de ecologische processen op waarde en impact willen inschatten zijn dat juist de speerpunten van de MEERGroen/meerbomen aanpak. De klimaatcrisis hebben uit 40 ecologische crises gekozen om aan te pakken omdat deze erg op de kaart staat en om te laten zien dat het niet moet draaien om energietransitie maar om een betere balans tussen

mensheid en zijn ecosysteem. De meerbomen aanpak is daarin het model om te laten zien hoe je de onvoorstelbare exponentiële groeikracht van de natuur kunt benutten om die de balans te bereiken zodat we nog 100.000 jaar mee kunnen i.p.v. de 10 of zo waar we nu op stevenen. Daarom focussen we bij MEERGroen op het laten zien hoe en hoeveel boompjes je kunt oogsten en op het opschalen van het proces naar meer partners en landen.

De belangrijkste ontwikkelingen daarbij in 2025 waren:

ERC (Eco Restoration Communities)

ERC is een verwante organisatie met 90 projecten wereldwijd die focust op het herstellen van gedegradeerde landschappen. Bij onze kennismaking in Ierland in 2023 bij één van die ERC projecten is een vonk overgesprongen. Om landdegradatie tegen te gaan is herbebossing bijna altijd een onderdeel van dat proces. Die bomen worden altijd of gekweekt uit zaad of gekocht bij kwekerijen. Dat Ierse ERC project heeft op eigen initiatief 4 ERC projecten in Ierland, Frankrijk, Spanje en Italië bijeengebracht om met onze hulp de meerbomenaanpak te leren en te integreren in de ERC methodologie om sneller, goedkoper en veel meer lokale bomen daarvoor beschikbaar te krijgen en als onderdeel van 'community building'. Daarvoor hebben ze een EU – Erasmus project geformuleerd en toegekend gekregen. Natuurlijk willen wij hen graag helpen. Het heeft naast hun doelen ook een aantal waardevolle meerwaarden voor ons:

- 1: Als de aanpak slaagt liggen er nog 90 ERC projecten in evenzoveel landen om mee verder te gaan. Dat helpt in het bereiken van een mondiale aanpak en het versterken van draagvlak en slagkracht;
- 2: We weten dat de methode perfect werkt onder NW Europese omstandigheden. Onder droge hete Zuid Europese condities is dat nog niet bewezen. Dit project biedt de mogelijkheden om in Zuid Spanje en Zuid Italië een aanpak te ontwikkelen en de resultaten te testen en te bewijzen;
- 3: We zijn in Nederland al volledig operationeel en aan het opstarten in een stuk of 6-8 Europese landen. Maar het professionaliseren van de nationale infrastructuur zoals we die dankzij Urgenda in Nederland hebben, vereist dat er grote spelers mee moeten doen. De grootste speler in Europa, die blijkt geeft van gevoel van urgentie over de klimaatproblematiek is de EU. Het ERC project brengt ons stappen verder om te leren en contacten te leggen hoe je een groot pan-Europees meerbomenproject kunt opstarten.

In 2025 is dat project van 2 jaar goed op gang gekomen. We hebben een week in Zuid Spanje opgestart in februari met 14 mensen en daar tests gedaan en in oktober een week in Zuid Italië. Er staan nu 2000 boompjes uit van allerlei soorten om te testen hoe de overlevingskansen geoptimaliseerd kunnen worden. Ook zijn de ERC deelnemers steeds bekender aan het worden met de aanpak, wat uitgewerkt wordt in educatieve programma's en cursussen voor intern en extern gebruik.

Life Terra

Een andere speler op bomengebied is Life Terra die de lead contractor is voor de '3 billion trees pledge' van een van de Green Deals van de ex EU commissaris Timmermans. Dat project is nu halverwege de looptijd en heeft inmiddels slechts 1.3 % van dat doel bereikt. Door allerlei goedbedoelde maar contraproductieve bureaucratische regels komt dit project niet op stoom. Life Terra heeft ons benaderd om via de meerbomen aanpak vaart in de zaak te krijgen en is een tweede ingang om in de EU organisatie vaste voet aan de grond te krijgen. In 2025 zijn onze eerste 2,5 miljoen bomen ingevoerd in die EU plegde. Maar e.e.a.

heeft nog niet geleid tot de contacten om de EU te bewegen zijn gewicht er meer achter te zetten of om via de Life Terra organisatie meer meerbomen infrastructuur op gang te krijgen;

Coalition of the willing :100 ha klimaatbos

Lokaal/regionaal gebeurde het ook het nodige: Door alles wat we doen en bereiken met Urgenda staan we op veel plekken op de kaart als een club om mee samen te werken. Dat heeft mede onder begeleiding van de provincie Noord Holland, Trees4all, de gemeente Haarlemmermeer en een paar grote project ontwikkelaars en landeigenaren als SADC en Recreatieschap Spaarnwoude tot de vorming van een 'coalition of the willing' voor 100 ha klimaatbos. De gedachte daarachter is dat we de urgentie inzien en het ons niet willen laten overkomen dat de klimaatcrisis de overhand krijgt terwijl we als sitting ducks er naar zitten te kijken. We willen met het ondernemersklimaat in de regio laten zien dat en hoe het kan om een deksel op de klimaatcrisis te zetten en daarmee een voorbeeldrol nemen voor heel het land en ook Europa om biodiversiteit en via het vastleggen van de overmaat aan CO2 in hout op de kaart te zetten. Het gaat tergend langzaam, maar er is een machinerie op gang aan het komen waar wat moois uit voort kan komen.

PR/Draagvlak

Dit hele jaarverslag staat vol van urgentie dat de mismatch tussen ecologie en de menselijke samenleving de oorzaak is van de meeste ellende in de wereld. Om daar wat aan te doen in een wereld die dat verband niet ziet, moeten relevante partijen weten dat we bestaan en moeten ze vertrouwen in krijgen in de weg eruit. Wij denken dat we een groot aantal elementen van die weg hebben. We willen niet op de trommel slaan voor ons eigen ego, maar om een maatschappelijke beweging aan te jagen die het bijna onafwendbare wel af gaat wenden. Daarbij draait het dus om PR/bekendheid en het verwerven van draagvlak/medestanders. Bij bovenstaande 3 punten draait het daar ook om, maar er is meer.

Dit jaar kregen we van de Nederlandse Vrijwilligers Koepel (gelieerd aan de VNG: Vereniging Nederlandse Gemeentes) de 2^e prijs als vrijwilligersorganisatie die in staat is om mensen te verbinden met o.a. dit filmpje <https://www.youtube.com/watch?v=xlpB68SEG7w>

En ook zijn we na veel vijven en zessen weer eens doorgedrongen op nationale TV om zieltjes te winnen voor MEERGroen en de meerbomenactie met een uitzending Bouwen aan de Toekomst van SBS 6. Dit filmpje wordt 3 x uitgezonden en is vrij beschikbaar op sociale media na 31 januari 2026:

<https://www.youtube.com/watch?v=yF6a1Z6xS7Y&list=PLEAKIZ5ZRX9IBHVPhe5UvxuSil2LfrAwP>

Zo blijven we bezig. De aanhouder wint.

5 Bouwprojecten en opvolging (nr. 68 in tabel 1)

Niet iedereen met affiniteit met de doelen van MEERGroen voelt zich betrokken bij het traditionele 'groene' werk van natuurbeheer en stadslandbouw. In de loop der jaren hebben we daarom een spectrum van werkzaamheden ontwikkeld waar ook andere en meer technisch georiënteerde mensen zich bij betrokken kunnen voelen.

Ook dat werk kan een bijdrage leveren aan het doel om de samenleving bij de natuur te betrekken. Het gaat hierbij vooral om het bouwen van insectenhôtels, nestkasten, ijsvogelwanden, egelhôtels en ook natuurspeelplaatsen. Een extra voordeel van de bouwactiviteiten is, dat het weersonafhankelijk binnen uitgevoerd kan worden en daarmee ook continuïteit in het aanbod van werkzaamheden jaarrond oplevert op 'mindere' buitendagen en een extra argument voor bedrijven en scholen om MEERGroen te kiezen als stageplek of voor teambuilding. Alles wat we bouwen doen we principieel met tweedehands materialen. Alleen schroeven en verf en boortjes, zaagbladen en boormachines (die we bij de vleet verslijten) kopen we nieuw. Dus deze operaties zijn ook een recyclingsoperatie en een soort aanklacht tegen weggoedge drag.

Het plaatsen van 'hun' insectenhotel in een bloemenweide bij school

Dat bouwen doen we al vele jaren. En omdat we niet bouwen voor het geld, maar om natuurontwikkeling op gang te brengen, staan er inmiddels al honderden, zo niet duizenden insectenhôtels en nestkasten op vele plaatsen in de regio, door het hele land en zelfs in het buitenland. Voor zover mogelijk houden we die bij. In 2025 hebben we een 3-tal insectenhotel workshops en markten gehouden in de kinderboerderij Hoofddorp met alle andere groene organisaties in de gemeente, de jaarmarkt in Vijfhuizen en met een school in Heemstede. Het is een vaste trekpleister op dit soort groene en milieumarke ten dat ouders met kinderen een nestkastformaat insectenhotel vullen en vorm geven voor hun eigen tuin en mee helpen met het vullen van een paar grote exemplaren voor bedrijven en scholen. Daarnaast waren er nog een tiental ongeplande sessies met eigen vrijwilligers op momenten dat de weersomstandigheden niet uitnodigden voor buitenwerk (foto elders). Deze regeling geeft vaste vrijwilligers het vertrouwen dat ze altijd kunnen komen en daarmee hun werkritme kunnen houden, ongeacht de weersomstandigheden. De gangmakers en drijvende krachten achter deze bouwactiviteiten zijn Franke van der Laan en Adri Huiberts. In 2025 werd dit team versterkt met Wen Goossens uit Heemstede die vlak bij de Meijerslaan woont en een invulling voor zijn pensioen zocht. Ook kregen deze operaties in 2025 een grote stimulans door een donatie van 3 m³ hout en een grote bestelling van insectenhôtels en nestkasten voor de begraafplaatsen. De volgende opsomming geeft een indruk van de omvang van deze operaties:

5.2 Nestkasten

In tenminste 7 parken en landgoederen hebben we in de loop der jaren nestkasten opgehangen. In totaal inmiddels 340. Voor zover mogelijk laten we die adopteren door kinderen en ouderen en proberen we met hen in mei de jongen van 'hun' kast te tellen en ze in de winter schoon te maken. Dat lukt niet meer voor allemaal omdat de betrokkenheid van degenen die de kast geadopteerd/gebouwd hebben meestal niet zo

lang duurt als de levensduur van de kast zelf. Ook in landgoederen met oude bomen (met veel holletjes) zoals Groenendaal is de bezettingsgraad meestal 70-80%. Dat wil dus zeggen dat het aantal broedplekken de beperkende factor lijkt te zijn voor de vogelstand en niet de beschikbaarheid van voedsel. Mooi meegenomen is dat vleermuizen eikenprocessiemotten en buxusmotten vangen en mezen de rupsen daarvan. Mezen in tegenstelling tot mensen lijken geen last te hebben van de brandharen van de eikenprocessierups. Zo trekken we met mezen- en vleermuizenkasten het evenwicht in de natuur een beetje recht.

5.3 Bijzondere nesten

We bouwen ook ijsvogelwanden, egelkasten, bosuilkasten en torenvalkenkasten. Het meest bijzondere project van de afgelopen jaren was de slechtvalkenkast (180 kg zwaar) die op 85 m hoogte op een gebouw is geplaatst. Alle ontwikkelingen hebben we gevolgd met een online camera waarvan een samenvatting staat op ons youtube kanaal St. MEERGroen: zie : <https://www.youtube.com/watch?v=lutGrQdhP9I&t=2s> met als titel: Slechtvalk hoop en drama. In 2024 en 2025 was het eindelijk raak met een tweemaal een succesvol nest van 2 jongen die zijn geringd en uitgevlogen. Zie dit filmverslag van de hele cyclus in 2025: <https://www.youtube.com/watch?v=7VmlGzLZc0Y&t=13s>

6 Stadslandbouw

Er is de laatste jaren een sterk groeiende belangstelling voor groenteteelt en gezond en vegetarisch eten. We zijn als MEERGroen betrokken bij een aantal projecten met allerlei partners om hierin te voorzien en om belangstellenden de waarde van zelf gezond bewegen en gezond voedsel verbouwen te laten ontdekken.

Er is een delicaat evenwicht tussen de hoeveelheid land die wij kunnen betelen, het aantal daarvoor benodigde handjes en de mogelijkheid om die gerealiseerde productie af te zetten. Omdat we van 1 november tot 1 april vooral overschakelen op de meerbomen actie, houdt bij onze streekproducten van het seizoen de oogst grotendeels op in november. We blijven er naar streven om gaandeweg meer productiecapaciteit te realiseren en in 2025 was een koelcel op de Lincolnpark buurttuin een flinke investering. Ook speelt er sterk mee dat wij principieel niet spuiten (behalve met water). Dat heeft als consequentie dat er wel eens hapjes uit en vlekjes op onze producten zitten. Dat beschouwen wij als ons kwaliteitskeurmerk en het bewijs dat wij echt niet spuiten, maar het gros van de mensen is daar nog niet aan toe en willen wel biologisch eten, maar accepteren geen vlekjes. Dat gaat niet samen.

In 2025 realiseerden we 17,5 ton aan productie in alle tuinen en boomgaarden samen. Vooral de oogst aan pompoenen, appels en aardappels was dit jaar extreem groot. Van die 17,5 ton hebben we 12 ton kunnen afzetten. Het grootste probleem daarbij is dat de bulk van de productie komt in de zomervakantie als heel Nederland op vakantie is. Dat is historisch gezien opvallend, want de aanleiding voor de zomervakantie was dat iedereen vrij kreeg om het eten voor de rest van het jaar te veilig stellen. Nu is de zomer een reden om dit land te ontvluchten.

Afnemers

We hebben al jarenlang trouwe afnemers zoals de biologische Groentekramen van Koen Drukker in Zeist en Amsterdam, restaurant Den Burgh en onze eigen vrijwilligers. In 2025 hebben we een aantal nieuwe afname kanalen aangeboord: boerderijwinkel de Versboerderij in Hoofddorp, het Meergroente abonnement op zaterdag en het New Terra wekelijkse happy hour evenement met de meergroente kraam als trekpleister. Met wijkcentrum De Sering in Amsterdam hebben we veel raakvlakken bij doelgroepen en biologische principes en daar kwam ook een deel van het jaar de afname op gang voor hun 2000 eters per week.

6.1 Nanningatuin (nr. 69 in tabel 1)

Deze tuin wordt door een aantal vrijwilligers uit het Oude Buurtje in Hoofddorp verzorgd, door de week en op zondagen. Ook de buurtjeugd en de buurtvereniging zijn regelmatig betrokken bij activiteiten op deze tuin (zaaien, oogsten, rondleidingen). De tuin bestaat uit het oude Dr. Nanninga openluchtzwembad van 2.000 m² dat van 1935 tot 1976 gefunctioneerd heeft. Met dit beheer wordt tegelijkertijd een stukje cultuurhistorisch erfgoed behouden. In deze tuin is het MEERGroen participatie- en beheermodel stap voor stap ontwikkeld vanaf 1998 met 1.000 m² groenteteelt in combinatie met een 1.000 m² natuurtuin, boomgaard en moeras en 1000 m² water.

6.2 Park 2020 Voedseltuin (nr. 70 in tabel 1)

6.2.1 Algemeen

Naast het station Hoofddorp is sinds het jaar 2000 een nieuw kantorenpark in ontwikkeling met de ambitie om het meest duurzame kantorenpark van Europa te zijn. Dat komt op allerlei manieren tot uitdrukking: bijvoorbeeld in het 'Cradle to Cradle' bouwconcept, in het toepassen van principes uit de 'circulaire economie' en door pogingen om de waterkringloop lokaal te sluiten. Door de kredietcrisis bleef een deel van het terrein langer braak liggen dan gepland waardoor er veel 'spontane' vegetatie op schoot.

Via het lokale biologische slowfood lunchrestaurant zijn we als MEERGroen in 2014 in gesprek gekomen met projectontwikkelaar Delta Development. Het resultaat van die gesprekken was dat er in 2015 op 1,5 ha ruigte en gazon een tijdelijke voedseltuin, een vlindertuin en een natuurtuin is ontwikkeld tot er gebouwd gaat worden. De voedseltuin van 0,4 ha, waar ook een kas bij hoorde, werd door MEERGroen beheerd ten behoeve van afname in het park. Vanaf 2019 is dit een voorbeeldproject en uitvalsbasis van Stichting MEERGroen geworden voor alle projecten en des te meer sinds in 2022 het tijdelijk gemeentehuis direct naast deze tuin kwam te liggen.

In 2025 kwam na 11 jaar de bouw van een nieuw kantoor op de plek van de helft van onze tuin en de kas op gang

6.2.2 Verhuizing

In 2020 is de projectontwikkeling van Park 2020 overgegaan van Delta Development naar G&S en hebben zich verschillende keren belangstellenden gemeld voor een kantoor op deze plek. Onze Voedseltuin moet dan natuurlijk wijken, maar tot op heden zijn de initiële contacten steeds niet tot realisatie gekomen, mede door de Corona ontwikkelingen waardoor er steeds meer vanuit huis gewerkt wordt. Daardoor zoemt sinds 2020 het verhaal rond dat we weggaan van deze plek, maar dat hoeft pas echt als er gebouwd gaat

worden. In 2025 is er dan na 11 jaar eindelijk beweging gekomen met de bouw van een Delta Electronics kantoor op de plek van de Vlindertuin. Voor de bouwwerkzaamheden moest wel de kas en de helft van de buitentuin wijken. Die hebben we in 2024 opgeruimd, waarbij we de 240 m³ compost die anders vergraven zou worden, verhuisd hebben naast de Lincolnparkbuurttuin als grondverbetering op de dode kleigrond aldaar. De andere 2000 m² buitentuin en de boomgaard in de luwte van het Delta kantoor met netto 500 m² groentetuin in 6 vakken biedt nog een aantal jaren perspectief. In 2025 is die weer gebruikt als bomenhub in de winter en met een weinig arbeidsintensieve teelt van uien, stokbonen, aardappels, pompoenen, asperges en een vak met bieten en kolen. Daarnaast hebben we veel voldoening gehad van de nieuws bloementuin met 50 soorten die we rond het Delta Development kantoor hebben ingericht.

6.3 Kas Rijsenhout: The Fig Tree (nr. 72 in tabel 1)

In 2022 is er een bloeiende samenwerking op gang gekomen met Landgoed 'The Fig Tree'. Zoals zo vaak rolde het balletje weer zoals je nooit had kunnen bedenken. Op de boomweggeefdag in Hoofddorp in maart 2022 kwam iemand langs voor boompjes waar we mee in gesprek raakten. Natuurlijk was de zorg over het feit dat we net gehoord hadden dat we weg moesten van Park 2020, onderdeel van dat gesprek. Het echtpaar was de derde generatie teler van een Hortensia snijbloemenkwekerij. Hun kinderen zagen in de voortzetting daarvan geen toekomst maar wilden ook de relatie met hun erfgoed niet opgeven. Dus ze namen de 2 kassen van samen 10.000 m² wel over maar met een andere insteek. De Hortensia's werden stap voor stap uitgefaseerd en in plaats daarvan hebben ze Airbnb cabins voor verhuur gebouwd en een Glamping, een theetuin voor lunches, partijen en high teas. Ook wordt een deel van de kas verhuurd aan mensen die een eigen groentetuin willen. Daarmee had slechts 3.000 m² van de kas een andere bestemming gekregen dus er was ruimte over waar ze een bestemming voor zochten.

De kas: Van Hortensia's naar groenteteelt

In 2024 hadden we bijna 6500 m² van de ongebruikt kassen ontgonnen en in productie. Op de meeste plekken hebben we tussen half februari en november 2 oogsten gerealiseerd en op vele plekken zelfs 4 of 5 waardoor we er bijna 50 % van onze groente productie kunnen realiseren van alle tuinen. Deze kas is ook een heerlijke plek geworden waar zowel de ambiance, de gezelligheid en de enorme en zeer gevarieerde productie tot de verbeelding spreekt.

In deze kas met zijn automatische bewatering en klimaatsysteem kunnen we allerlei aansprekende gewassen telen. Zo kwamen in 2025 de in 2022 geplante druivenstekken van 8 rassen volop in productie. Ook 5 perzikboompeper die we in 2024 hebben geplant deden het zo goed dat we in 2025 al tientallen kilo's konden oogsten. Dat belooft veel goeds voor 2026. Ook een verrassing was een spontane cluster van Goji bessen, die gretig aftrek vonden. Andere succesvolle experimenten waren 5 soorten pepers, 6 soorten komkommers en talloze pompoen- en courgetterassen. Een groeiend probleem vormen de tomaten. Die hebben te lijden van 3 soorten plagen die we niet onder controle krijgen: trips, tomatenkevers en tomatenbladmineerders. Vooral de miljarden minuscule tomatenbladmineerders die het bladgroen in de bladeren helemaal leegaten makten dat we na half augustus vrijwel niets meer kunnen oogsten. Die bladmineerders komen in mei op gang met 1000 stuks en vertienvoudigen elke 2-3 weken. In de kas op

Lincolnpark waar dezelfde planten staan gaat zonder deze plaag de oogst tot eind oktober door. Dat nemen we dan maar op de koop toe: In plaats van 3,5 ton tomaten oogsten we 2 – 2,5. Dat is de consequentie van biologisch telen. Die extra ton productie weegt niet op tegen de lange termijn vergiftiging van het milieu. Deels dekken we ons ook tegen dit soort risico's in door 150 verschillende gewassen te telen. Daar doet nooit alles het van, maar altijd ruim genoeg.

De kas is ook een mooie plek waar je bij suboptimale buitenwerk omstandigheden altijd nog terecht kunt. En daarom is het ook een favoriete plek voor groepen en bedrijven. In 2025 hebben we 6 keer met bedrijven en groepen stagiaires gewerkt, naast bijna wekelijks zelf met de MEERGroente werkgroep. Het nieuwe bestuurslid Frank Knol uit Aalsmeer heeft deze kas als zijn voorkeursproject omarmd en werkt er wekelijks. Vooral aan de technische infrastructuur samen met Richard, de eigenaar.

Teelten:

In de kas hebben we 3 dominante teelten.

- 1: Gewassen die op stam of op de grond groeien zoals sla, biet, pompoen, ijskruid, stambonen, kruiden, wortels, etc.
- 2: Teelten die de hoogte ingaan zoals 6 rassen (stok)bonen, 10 rassen tomaten, 4 rassen paprika's, 6 rassen komkommer, klimcourgettes, aubergines, okra's en 5 rassen pepers. Voor de teelten die de hoogte ingaan hebben we honderden touwtjes gespannen waarlangs we de planten tot in de nok van de kas kunnen laten groeien.
- 3: Peulen en doperwten die langs gaas groeien dat we 1,5 meter hoog tussen de steunpalen van de kas spannen.

6.4 Lincolnpark buurt tuin (nr.72 in tabel 1)

Door het op termijn mogelijk wegvallen van de Park2020 Voedseltuin als uitvalsbasis is de Lincolnparkbuurtuin in zicht gekomen. Op uitnodiging van de gemeente hebben we de rol als placemakers voor die nieuwe wijk geaccepteerd om biodiversiteit en sociale cohesie handen en voeten te geven. De wijk wordt gebouwd in de komende 10 jaar en we hebben gekozen voor het stuk wat het laatst bebouwd gaat worden zodat we nog een flinke tijd hebben om daar te verblijven. Die plek komt op een andere manier ook goed uit naast onze burens: De Meerkerk met wel 3.000 leden, die net als wij rentmeesterschap en sociale cohesie hoog in hun vaandel hebben staan.

6.4.1 Inrichting

Er is veel gebeurd sinds op 1 maart 2023 het huurcontract is getekend.

Er is inmiddels een toegewijde groep van 15-20 vrijwilligers gevormd. Dura Vermeer heeft een toegangsweg aangelegd en een keet en gereedschapscontainer gedoneerd. In maart 2023 hebben we een windsingel van 100 soorten en 6000 exemplaren aangeplant.

In 2023 en 2024 is een bloemenweide aangelegd en een boomgaard met 250 halfstam en laagstam fruitbomen (20 rassen en soorten) met daartussen 1200 fruitstruikjes, die langs steundraden groeien. Vanaf mei 2023 tot heden zijn we bezig de bodemkwaliteit te verbeteren met compost. Zowel bij alle bomen een kuil vol en een dikke laag van 10- 30 cm in de groentetuin. Inmiddels is ca 240 m³ van Park 2020 daarvoor gebruikt en 190 m³ nieuwe compost.

Winter 2024/2025 hebben we de stroomvoorziening, drinkwater, grijs water voor de tuin en i.p.v. een riolering een septic tank geïnstalleerd. Dat had flink wat voeten in de aarde met de noodzaak om de leiding met de hand over 250-300m 70 cm diep over het terrein aan te leggen vanaf de Meerkerk.

Als een van de vele trekpleister is een traditionele pizza leemoven gebouwd, die bij alle grotere evenementen met buurtbewoners en bedrijven ingezet wordt (in 2023 5x, 2024 10 x en 2025 10x)

Op de daken van keet, container en pizzaovenhut is als isolatie een sedumdak (120 m²) aangelegd dat een grote rol speelt bij het leefbaar houden van de tempatuur. Direct voor de pizza oven is in 2025 een winkelinfrastructuur aangelegd met ernaast een 20m³ koelcel voor groente en fruit.

Van december 2023 tot en met april 2024 is er gewerkt aan de kas van 350 m² met een 60 m³ watertank, die vanaf het teeltseizoen 2024 volop operationeel was. De kas functioneert deels als sociale ruimte (30 %) en deels als teeltruimte (70 %).

Voorjaar 2024 is er een verticale kruidentuin aangelegd bij de ingang en is een monumentaal toegangshek geplaatst. De sociale ruimte van de kas heeft een vloer van tegels gekregen en in de kas en de groentetuin wordt er nog gewerkt aan een paden net van ca 2500 50x50cm tegels dat vrijwel compleet was voorjaar 2025, behalve op de plek van de (tijdelijke) pluktuin. In de groentetuin zijn vakken met vaste planten zoals asperges, rabarber en aardbei aangelegd naast ca 50 vakken van 2 bij 25 m die in wisselteelt worden beteeld.

Vanwege de dreiging van hazenvraat is er rond de hele tuin een hazenhek van 500 m lang en 1 meter hoog geplaatst.

In de groentetuin is ook een experimentele tuin ingericht waar verschillende beheermethoden en biotopen uitgeprobeerd en gedemonstreerd kunnen worden en een speelveld naast de verticale tuin bij de ingang voor activiteiten met kinderen en schoolklassen.

In augustus en oktober 2024 is er met dank aan de gemeente een grote banner met uitnodiging op het toegangshek geplaatst en Lincolnparkbuurt tuinsticker over 30 x2 m op de kas (foto). Samen met de totempaal kan het niemand meer ontgaan dat er energie zit en er allerlei leuke dingen gebeuren.

6.4.2 Officiële opening tuin

In mei 2025 is de tuin officieel geopend door wethouder Beryl van Straten van woningbouw met een groot evenement waarbij een 16 m hoge totempaal is opgericht met daarop de wensen voor de toekomst van alle 'stakeholders' bij de buurttuin en de wijk. (Foto zie voorpagina van dit jaarverslag)

6.4.3 Beheer 2025

In de loop van 2023 en 2024 is een toegewijde en solide werkgroep Lincolnparkbuurttuin gevormd met 15-20 mensen die regelmatig (wekelijks of tweewekelijks) werken en een paar kleinere groepen, allemaal onder leiding van de Lincoln buurt tuin coördinator Mario Elshout die er vrijwel dagelijks is. Volgens het MEERGroen model wordt het werk van deze groep aangevuld met allerlei groepen (vooral bedrijven) die er teambuilding of CSR werkdagen houden. Daarnaast is er een tuincommissie, een technische commissie en een groep die de winkel en het meergroente abonnement organiseert. Alle groepen hebben variërende deelnemers en een paar vaste leden. Altijd Mario Elshout en verder in de tuincommissie Aideen O'Rourke, Ilse vd Veen, in de technische commissie Sander Rijnsaardt, Dick de Geus en Frank Knol en in de Meergroentegroep John van Loon, Grant Holton en Riet.

Alle commissies hebben bergen werk verzet en de tuin tot een lustoord gemaakt met heel veel inzet een prachtig functionerende infrastructuur. Eind 2025 is er nog licht in de kas gekomen zodat we in de avond bijeen kunnen komen en ter gelegenheid van de december boomuitdeeldag is eindelijk de gewenste doorgang naar de Meerkerk parkeerplaats tot stand gekomen zodat ophalers rond kunnen rijden. Samen maken we het leuk voor elkaar en de buurt! Dat is een beetje de spirit van placemaking.

Er was een betreurenswaardig gebeurtenis bij de aanleg van de kuil voor de septic tank, toen een deel van de wand instortte op een vrijwilliger, die in de kuil stond. Die heeft daar een flinke tijd last van gehad maar geneest weer gestaag.

Een andere tegenvaller in 2025 was dat door 4 maanden intense droogte (half februari tm eind juni) eenderde van de fruitbomen en -struiken in de boomgaard dood gingen ondanks water geven. Het bleek te liggen aan oxidatie van gereduceerd zwavel (H₂S) naar zwavelzuur (H₂SO₄) waardoor de Ph zakte van 6

naar 3 - 4. Daar kunnen fruitbomen niet tegen. Dat hebben we aangepakt door 2 m³ kalk in de boomgaard in te brengen, die we gedoneerd kregen van de Herenboeren Leimuiden in ruil voor boompjes. In 2026 moeten we daar de resultaten van gaan zien.

Een terrein van 1 ha vereist veel werk. In de boomgaard (5000 m²) is het werk geminimaliseerd door de aanleg van een grasveld dat 10x per jaar gemaaid moet worden. Dat gebeurt met een zitmaaier en deels met bosmaaier en de hand. Zaaien, wieden en oogsten in de groentetuin gebeurt met de hand op 3000 m². De windsingel was zo dicht geplant dat de kruiden en het gras door gebrek aan licht op termijn nauwelijks aandacht vragen. Dat punt is al bereikt in 2025. De haag is op 2 m breed aangeplant en heeft 1 m aan weerszijden om uit te groeien. In 2025 werd het voor het eerst nodig om de windsingel op 4 m breed en 4 m hoog te snoeien. In 2 jaar tijd zijn de zaailingen uit 2023 van 80 cm al naar 4 m hoogte gegroeid! Wel laten we om de paar meter een bijzondere soort zoals linde, kers, lijsterbes of walnoot tot een boom of hoge struik uitgroeien. Daarmee wordt deze windsingel na 2 jaar al weer van een plantlocatie een oogstplek. Vooral voor wilgen en vlieren. Maar ook voor kleine exemplaren die niet meer nodig zijn omdat hun buren voldoende dekking geven. Het overblijvende snoeisels wordt in takkenrillen verwerkt voor het optimaliseren van de biodiversiteit (egels, marters, vogels, insecten) en ter vervanging van het hazenhek over een tijdspanne van een jaar of 5.

De groentetuin en de kas zijn het meest arbeidsintensief. Maar met de opgebrachte compost is de tuin zo productief in een mix van groente en wilde bloemen dat het een plezier is om te doen.

De Lincolnpark buurttuin is duidelijk aangegeven

6.4.4 Activiteiten/placemaking

MEERGroen neemt zijn taak als placemaker/aanjager van sociale cohesie en biodiversiteitsontwikkeling serieus. In 2023 werd er op 100 dagen gewerkt door eigen mensen en op nog 15 dagen met grotere groepen (10-60 mensen). Die grotere groepen bestaan uit NLdoet vrijwilligers, stagiaires of bedrijven op teambuilding en CSR dagen.

In 2024 was dit uitgegroeid tot 188 dagen met eigen mensen plus 27 dagen met grotere groepen en in 2025 naar 1740 mandagen en 45 grote werkdagen terwijl er vrijwel elke dag wel een kleine groep bezig is met Mario. De tuin was de meest populaire bestemming in 2025 van al onze projecten voor groepen met 21 grote werkdagen met externe groepen zoals met NLdoet, de opening van de tuin, boomuitdeeldagen, pizza of curry dagen, de Mandela dag, Fête de la nature en burendag en groepen studenten en bedrijven zoals ING, Hilton, Prosperity community en communicatie afdelingen van de gemeente. Maar ook zonder

externe groepen waren er 25 dagen met 10 tot 40 eigen mensen. Vooral op de zaterdagen met veel werkers en steeds meer meergroente abonnees, die vaak ook doorstromen naar meedoen. Alle activiteiten worden breed op sociale media en in persberichten naar de media en de gemeentelijke organisatie gedeeld. Ook in 2025 is er in Lincolnpark, Tudorpark en in Rijsenhout huis aan huis geflyerd. Een leuk detail is dat dit een eigen initiatief was van 2 Reclaserings'gasten' waarvan we er in 5 jaar inmiddels 160 hebben gehad, waarvan een stuk of 30 in 2025. Met de Meerkerk is regelmatig contact met als voorlopig hoogtepunt de 'doorbraak' van de tuin met een hek naar hun parkeerplaats waardoor er voor hun extra parkeergelegenheid is en voor ons de mogelijkheid van rondrijden via de hoofdingang: erin via de Meerkerk en eruit via onze hoofdingang of andersom voor bv boomuitdeeldagen met veel mensen.

6.4.5 Placemaking in de toekomst

Dat we met deze initiatieven een standaard zetten voor placemaking wat de gemeenteraad nastreeft in de hele wijk is in 2025 mede duidelijk geworden uit de belangstelling vanuit de gemeente en de bedrijven die bezig zijn om nieuwe onderdelen van de wijk te plannen en te bouwen. Zo is er nu structureel contact met de Rietveldschool voor lessen met hun leerlingen op de tuin, contact met de bedrijven die het winkelcentrum naast de sporthal gaan bouwen en exploiteren en met de consortia die 500 appartementen in de wijk De Erven gaan realiseren die aan de tuin gaat grenzen. Zo is de supermarkt in het winkelcentrum interessant als potentiële afnemer van onze lokale productie en als verbinding naar de wijkbewoners en komt er in de Erven 1.8 ha groen met veel ecologische kwaliteit. Dat is bijna 2x zo veel als de 1 ha die we nu exploiteren. We willen er graag een rol vervullen in zorgen dat de inrichting van de 1.8 ha optimaal wordt maar ook dat er continuïteit in het beheer komt.

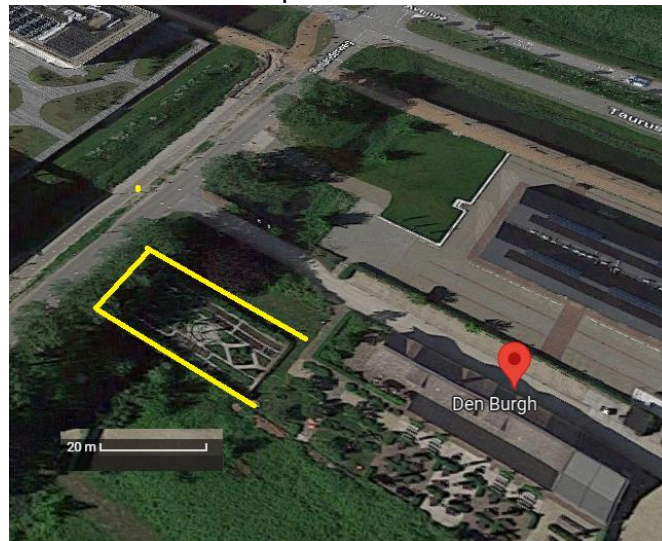
6.4.6 Biodiversiteit

De nulsituatie van de bodemkwaliteit en de biodiversiteit was zorgwekkend. De zandige kleigrond lokaal was door tientallen jaren machinale bewerking in de zomer letterlijk betonhard vanaf 8 cm diepte. De grond is deels met diepgraven door een dragline opgeruld. Dat heeft niet overal geholpen. In een deel van de boomgaard stond in 2023 op 2000 m² 10-15 cm water. Na egalisatie met de grond uit de het wegtracé is dat nog 3-5 cm. Dat geeft aan dat de bodem regenwater niet kan verwerken door verdichting. Ook het effect van het gebruik van 'gewasbeschermings'middelen was groot. Er was vrijwel geen bodemleven noch een insectenpopulatie. Pas na 1.5 jaar biologisch beheer en het inbrengen van gezonde grond van park 2020 een basispopulatie van bijen in insectenhôtels kwam de wormen- en insectenstand enigszins op gang (vlinders, solitaire bijen, hommels, libellen, zweefvliegen, kevers). Niet alleen de mensen genoten in 2025 van de massale bloei van inheemse soorten waar we ook tientallen kilo zaad van konden oogsten, ook de insectenpopulatie met zweefvliegen, hommels en vlinders explodeerde in 2025. Dus ondanks de het diepe dal aan biodiversiteitsverlies kan de natuur met een beetje hulp weer behoorlijk herstellen. We hopen eraan bij te kunnen dragen dat dat in de hele wijk gaat gebeuren. Op en om het terrein leeft een populatie hazen (ca 10-15) en patrijzen (4- 20). Een torenvalkenpaar broed bij de Meerkerk, evenals boerenzwaluwen en putters. Van het voedsel dat beschikbaar komt (Insecten en zaden) maken deze soorten gebruik. In 2024 is de eerste wezel gesignaleerd. Een probleem zijn de massaal aanwezige kauwtjes (500- 2000) die na het broedseizoen op de graanvelden, de groente en de boomgaard afkomen.

6.5 Tuin Restaurant Den Burgh (nr. 73 in tabel 1)

De tuin bij restaurant Den Burgh van ca 500 m² hebben we in 2018 aangelegd. Na 3 jaar nam het restaurant het beheer in eigen handen maar mede door de Corona problematiek is dat in het slop geraakt. In seizoen 2023 hebben we de draad weer opgepakt. Dat kostte na 2 jaar weer een deel herontginnen,

maar in 2025 was het tuinbeheer weer op orde. En het is leuk om met de koks die veel gebruik maken van de tuin mee te werken, ideeën uit te wisselen en productie af te zetten van andere tuinen.

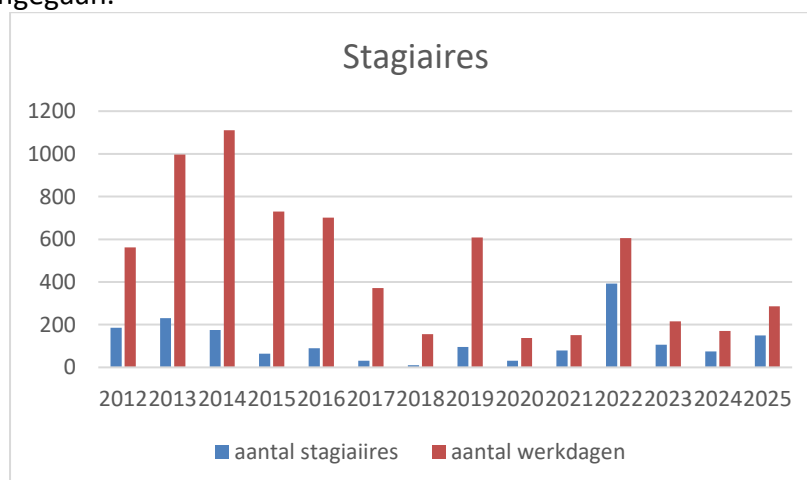
De tuin bij Restaurant Den Burgh: met gele lijnen aangegeven

7 Educatie (nr. 74 in tabel 1)

Educatie is een prominent onderdeel van de MEERGroen-doelen dat door alle werkprocessen heen loopt. Een aantal activiteiten heeft een meer dan gemiddeld educatie element en dat zijn vooral de maatschappelijke stages van middelbare scholieren en leerwerkstages van MBO, HBO en universitaire studenten. Aan stages wordt extra aandacht gegeven om bij jonge professionals en middelbare schoolleerlingen, die gekozen hebben voor een groene richting, de verbinding tussen de theorie op school en het grote verschil met werkzaamheden in de praktijk te leggen.

En daarbij gaat het vooral om praktisch inzicht ontwikkelen, werkmotivatie en het leren toepassen van theorie op alle mogelijke manieren: van rekenen, natuurkunde, scheikunde, topografie, geschiedenis en biologie tot ethiek, marketing, management en politiek.

De hoge aantallen van 2012 tot 2017 komen vooral voor rekening van het (verplichte) maatschappelijke stageprogramma wat toen ingevoerd werd. Toen het niet meer verplicht was, zakte die aantallen snel in. De zeer lage aantallen van 2020 en 2021 zijn grotendeels gerelateerd aan de manier waarop er met Coronaregels werd omgegaan.

Het verloop van de aantallen stagiaires en het aantal gewerkte stagedagen

Aan de 2022 cijfers is te zien dat er nog wel behoefte bestaat aan stages in de natuur. Van 30-90 stagiaires in de Coronatijd sprongen we weer terug op 400. Wel zijn het vooral maatschappelijke stage groepen van 1 dag geweest. Dat is te zien aan het feit dat die 400 verschillende stagiaires samen maar 600 mensdagen mee hebben geholpen. Van 2012 t/m 2019 waren het vooral stagegroepen die een hele week of 2

maanden lang mee werkten. Het lijkt erop dat het hele leven steeds vluchtiger wordt. Er waren ook scholen die met een stage van 1,5 uur weg probeerden te komen. Dat soort groepen nemen we niet aan. Dan is het alleen maar een gratis rondleiding en een vorm van greenwashing, niet een stage waar wat gedaan wordt. En het educatieve rendement is heel laag omdat kinderen pas na 1,5 uur een beetje beginnen 'te landen'. Een vaste ploeg die al 13 jaar komt is de Hageveldstage: Een week lang 12 VWO-4 leerlingen. Dat is altijd een topweek in het voorjaar.

Van 2023 tm 2025 waren de grootste groepen met telkens 4x 10 studenten van een studentenvereniging in september die elkaar afwisselend 2 weken lang een maatschappelijke bijdrage van hun ontgroeningsperiode kwamen invullen: oftewel vergroenen tijdens hun ontgroening. Het hoofdmenu van die ontgroening was dat ze afgeblaft, vroeg uit bed gehaald en van favoriet voedsel onthouden werden en zonder hun telefoon gedesoriënteerd raakten. De dagen die ze bij ons doorbrachten was een welkome onderbreking, waarin ze weer een beetje bij konden tanken en uit dankbaarheid en plezier ook nog veel werk verzetten. Mogelijk hebben we daar zaadjes geplant die later in hun carrière gaan ontkiemen. De grootste stage bijdrage in 2025 kwam van de leerlingen van het Haarlemmermeer college die bij ons bomen kwamen redden voor een eigen groene schoolplein (planten) en boomuitdeeldag te organiseren in het kader van burgerschaplessen. Voor 2026 hopen we dat dat contact doorzet en dat ook de structurele contacten met de Rietveldschool in de Lincolnwijk doorzetten voor bv wekelijkse praktijklessen op de tuin.